

Фонд	Р-4410
Опис №	3
Архівний №	39

Сумська обласна організація
Спілка української молоді "Сумщина"

Ст. 1
Стр. 139

Стаття про
Історію Спілки української
молоді за 1989 - 1995 роки,
підготовлена у 2006 році

На 10 аркушах
Зберігати постійно

Фонд	Р-4410
Опис №	3
Архівний №	39

1

Історія Спілки Української Молоді
(1989-1995 роки)

Вступ

Особливе місце в історії молодіжного руху України в 20-му столітті посідає Спілка Української Молоді (СУМ). Навколо неї велося і ведеться багато розмов. Починаючи з того, що такої організації ніби взагалі не було і закінчуючи тим, що вона мала свої структури не лише в Україні, але і за її межами. Втім, слід визнати, що вже один факт судового процесу над членами СВУ-СУМ в Харкові, який проходив з 9 березня до 19 квітня 1930 року відіграв значну роль у вихованні не одного молодого покоління українських патріотів в Україні та діаспорі.⁽¹⁾

Ось що можна довідатися про СУМ у 10-томному виданні "Енциклопедія Українознавства":

"Спілка Української Молоді (СУМ) - організація, існування якої виявилось на процесі Спілки Визволення України (СВУ). Згідно з твердженням органів ГПУ, Спілку Української Молоді створено 1925р. як "бойову, фашистського типу запільну організацію контрреволюційної молоді", побудовану на суворо конспіративних засадах, для виконання спеціальних завдань СВУ. Ідеологічні і політичні вказівки СУМ мав діставати від СВУ. Членів СУМ заарештовано в 1929р. разом з арештами діячів СВУ. Головними керівниками СУМ названо на процесі Миколу Павлушкова і Бориса Матушевського; їх судили прилюдно разом з діячами СВУ."⁽²⁾

Після цього подається наступна довідка про СУМ:

"Спілка Української Молоді (СУМ) - організація молоді на еміграції, утворена 1946р. в Німеччині з ініціативи діячів ЗЧ ОУН, з метою охоплення молоді, не організованої в інших молодечих організаціях. Ініціатори виходили з "традицій СУМ в Україні".

Так вважали автори "Енциклопедії Українознавства", яка писалася далеко від України, у діаспорі. Тодішні обставини не дозволяли глобальніше і досконало вивчити факти, пов'язані з діяльністю СУМ в Україні.

Тоді в Україні будь-яка згадка про СУМ загрожувала репресіями і переслідуваннями. Будь-які спроби відвідати поневолену Україну українцями з діаспори наражали на небезпеку. Наведемо, зокрема, один із фактів. 5 січня 1972р. органами КГБ у місті Чоп на кордоні з Чехословаччиною було заарештовано громадянина Бельгії, активного члена СУМ Ярослава Добоша. Йому було пред'явлено звинувачення у веденні ворожої діяльності на території УССР.⁽³⁾

Все далі в минуле відходять дні діяльності першої генерації сумівців України. Діяльності, про яку відомо так обмаль. Більшість сторінок її історії, можливо назавжди, закрито для нас. Через обставини нелегальної роботи організації, конспірації її членів не велися протоколи та реєстри, і саме відсутність документальних даних дала багатьом змогу навіть заперечувати факт існування Спілки Української Молоді.

Спекулюючи на тому, певні чинники повсякчасно намагаються створити враження, нібито на східноукраїнських землях не існувало в умовах комуністичного поневолення організованого націоналістичного руху опору. На доказ того заохочуються різнобарвні "дослідження", фабрикують літературу на кшталт "Набоїв для розстрілу" Гелія Снегірьова.

Ця книжка має дискусійний характер, а не науково-документальний. Автор намагається свої гіпотези подати у формі "обгрунтованих припущень", що весь процес СВУ-СУМ був звичайною провокацією, такі дійові політичні чинники не існували, а вся діяльність звинувачених обмежувалася до захисту української культури, науки, чи намагання наповнити національним змістом окремі установи тодішньої УССР.

Але це тільки частина істини. Так, у діяльності СВУ-СУМ використовувалися легальні методи праці. Однак тільки цим боротьба не обмежувалася. Основна мета СВУ-СУМ досягалася насамперед нелегальними методами в умовах ворожого поневолення: підготовка і проведення в поневоленій Україні національно-визвольної збройної боротьби з метою знищення окупаційного російсько-комуністичного режиму та відокремлення України від СРСР шляхом постання Української Держави. Саме до цього спонукали традиції збройної боротьби за державну незалежність українського народу. СВУ-СУМ намагалася всіма можливими засобами (нелегальними і легальними) на всіх ділянках життя української нації посилити підготовку проведення визвольних змагань за державну незалежність України. Одним із пріоритетів, зокрема, визнавалося ведення всебічної роботи з молоддю. Залежно від обставин часу змінювалися методи роботи серед молоді, як і організаційні форми.

Ці форми були дуже різноманітні: від виховної роботи серед учнів трудових шкіл, гурткового групування учнів середніх шкіл та студентів ВУЗів, тобто використання легальних можливостей, аж до утворення суворо законспірованої організації студентської молоді, яка прийняла назву "Спілка Української Молоді", скорочено "СУМ".⁽⁴⁾

Найбільше можна було б дізнатися від свідків тих подій, учасників акцій СУМ. Зусиллями СУМ Харківщини ведуться сьогодні розшуки і вже є перші результати. Так вдалося розшукати ще живого члена СУМ з початків існування - Михайла Яковенка, котрий нині живе на Рівненщині. Виявлено також ще двох - Миколу Сарма-Соколовського (зараз живе у м.Новомосковську Дніпропетровської обл.) та Валер'яна Крамаренка (мешкає у м.Ватутіне Черкаської обл.). Їх спогади дали новий матеріал для досліджень. Пошуки тривають.⁽⁵⁾

Факт існування СУМ в Україні в 1920-х роках знайшов своє відлуння у 40-их роках в Західній Україні в умовах німецько-нацистської та московсько-більшовицької окупації.

Про це зокрема свідчить та ж "Енциклопедія Українознавства": "ВСУМ - Виховні Спільноти Української Молоді, назва організації... збудованої на пластових засадах... Головні організатори: Кекилія, Паліїв, Роман Олесницький; ідеологічний журнал "Дорога".⁽⁶⁾

Згодом, у 1952р. КГБ викрило одного з діячів ВСУМ - доцента кафедри історії української літератури Львівського державного університету Пачовського Феоктиста Івановича. У слідчих документах КГБ інформувалося, що ВСУМ створено Українським Центральним Комітетом (УЦК) в 1942р. Мета діяльності: виховання молоді в дусі українського націоналізму та підготовка молоді у подальшому до збройної боротьби за утворення УССД.⁽⁷⁾

відгукнувшись у такий спосіб на заяву-прохання членів обласної СУМ. Це селище, ще в 1992р. газета "Киевские ведомости" назвала центром націоналізму у Східній Україні. (64)

2-4 липня 1993р. в Києві проходив 1-й Збір Конгресу Українських Націоналістів, який був створений в Україні ОУН з-під стягу Степана Бандери. У виступі "Політичний звіт голови Секретаріату КУН" Сергія Жижка говорилося:

"Чимало політичних, пропагандивно-інформативних акцій було здійснено при співпраці з обласними організаціями чи осередками... Із Спілкою Української Молоді, Молодіжною Лігою Харківщини... При сприянні Української Інформаційної Служби і редакції "Шляху Перемоги" налагоджено регулярний випуск... брошур із вишкільними матеріалами для СУМ, Юнацтва СУМ". (65)

Серед постанов, вироблених Збором КУН, окрему увагу посідає: "Молодечий напрям":

"1. Надавати допомогу в розбудові Спілки Української Молоді, молодечо-спортових та інших організацій, які мають виразно націоналістичний характер". (66)

Стає зрозуміла постійна опіка і сприяння Конгресу Українських Націоналістів у діяльності Спілки Української Молоді в Україні. Адже голова Проводу Конгресу Слава Стецько, яка одночасно є головою Проводу ОУН, тривалий час у діаспорі була членом Центрального Комітету СУМ, нагороджена сумівською медаллю дружинника-міжнародника. (67)

З нагоди нового навчального року Київська КО СУМ розповсюдила звернення до учнівської молоді із закликом відмовитися від вивчення в школах російської мови.

У 1993р. в Україну на запрошення Проводу КУН прибув магістр Любенського університету в Бельгії, колишній голова Центральної Управи СУМ і учень професора Григорія Ващенко п.Омелян Коваль. Разом із ним сумівці стали вживати заходів по створенню осередків Педагогічного товариства ім.Григорія Ващенко. (68)

2 жовтня 1993р. у Донецьку відбулася Установча конференція Народного Конгресу Донеччини (НДК), який став філією централістського об'єднання КНДС. До участі в ньому не були допущені націоналістичні організації: Спілка Української Молоді, Українська Скаутська Організація "Пласт", ОДУМ. (69)

У жовтні 1993р. СУМ "Сумщина" висловила протест із приводу незаконних дій міської прокуратури щодо членів СУМу та їх родин, які були вчинені у ході "всеукраїнського полювання на відьом", зокрема широкої акції, спрямованої на поборення націоналістичних сил в Україні.

В кінці жовтня 1993р. у м.Глухів Сумської області відбувся установчий Збір осередку СУМ "Сумщина". У роботі збору взяв участь Голова СУМ "Сумщина" Віктор Рог. Головою осередку обрано студента Глухівського педінституту Славка Фурса. Вироблена програма дій осередку СУМ на найближчий період. (70)

У листопаді 1993р. Хмельницька обласна організація НРУ виступила основником блоку "Подільський Рух". Серед патріотичних партій та організацій до блоку увійшла обласна організація СУМ. (71)

У жовтні 1993р. Провід СУМ "Крим" заявив про свою солідарність з УНА-УНСО, оприлюднивши заяву щодо законопроекту Верховної Ради України "про найманство та незаконні військові формування":

"Вважаємо цей законопроект антидемократичним та антиукраїнським. Не важко здогадатися, що він спрямований проти українських націоналістів, комуністи ж знову залишаються недоторканими..." (72)

27 жовтня 1993р. у Харкові відбувся черговий Збір СУМ Харківщини. Делегати Збору висловили довіру своєму керівництву, схвалили курс на зміцнення солідарності між українськими молодіжними об'єднаннями регіону. В роботі Збору взяв участь голова СУМ "Сумщина" Віктор Рог.

1 листопада 1993р. у Сумах відбувся черговий Загальний Збір СУМ "Сумщина", на котрому було накреслено напрямки і методи діяльності на найближчий час. Рішенням Збору із Спілки було виключено колишнього голову конотопського осередку СУМ С.Сушенка. На Зборі були присутні представники Центральної Управи СУМ. (73)

7 листопада в Сумах Спілкою Української Молоді "Сумщина" було проведено багатолюдний мітинг "Геть беззладдя!", на якому виступили лідери Спілки Віктор Рог, Михайло Наземець, Руслан Дейниченко, Георгій Сахнюк та інші. Виступаючі закликали до боротьби з мафією, до наведення порядку в державі, закликали гуртуватися в лавах націоналістичних організацій. Мітинг прийняв резолюцію з вимогами заборони антидержавних партій, як то РДК, КПУ, проголосити Україну ядерною державою, припинити переслідування українських патріотів, розпочати боротьбу з корупцією та за відродження економіки, припинити процеси руйнування армії тощо.

На цьому мітингу СУМ "Сумщина" розпочала збирання підписів під Зверненням до Верховної Ради України про негайне надання Україні статусу ядерної держави. Акція СУМу знайшла широку підтримку серед українських організацій регіону та патріотичної частини населення краю. (74)

У грудні 1993р. Донецький Блок "Демократична Донеччина" прийняв Заяву до державної адміністрації області, до Президента, до Верховної Ради України та відповідних міністрів з приводу антидержавної діяльності прокомуністичних сил в області. Серед лідерів 15 організацій і партій, які підписали Заяву - голова ДОО СУМ Олександр Гуленко. (75)

Провід СУМ "Крим" у лютому 1994р. напередодні виборів президента Криму організував рейд вулицями селища Октябрського, маючи на меті ліквідацію передвиборчих листівок та інших матеріалів, що закликали мешканців Криму взяти участь у виборах президента Криму. Рейд здійснено у рамках акції СУМ "Крим", яка була спрямована на бойкотування виборів і носила назву: "Криму президент не потрібен!" (76)

12 січня 1994р. у с. Вівся Чемеровецького району Хмельницької області було створено осередок СУМ, до якого увійшли молоді вчителі Вівсянської школи. Але вже на другий день, 13 січня осередок був незаконно заборонений. Це було зроблено через заяву голови колгоспу Віктора Монастирського, наказом райВНО. (77)

У березні 1994р. голова Проводу СУМ "Крим" Северин Кардовський звернувся до усіх патріотів України з оголошенням-закликом підтримати кримчан патріотичною літературою:

"Звертаємося до мешканців західноукраїнського краю та всіх хто може нам допомогти. Ми, українці Криму, члени СУМ "Крим", дуже любимо пісні УСС, УПА, але, на превеликий жаль у Криму їх дістати неможливо." (78)

У 1948р. в с.Кошляки Тернопільської області четверо патріотично налаштованих хлопців - Ростислав Зарічний, Нестор Зарічний, Ярослав Бакалюк та Мирослав Загріїчук заклали підпільну Спілку Української Молоді. В 1950р. до них долучився Ярослав Чучвала. Агенти КГБ викрили сумівців у серпні 1951р. (8)

Матешук (Грицина) Ірина (Орися) Андріївна, уродженка м. Олесько Львівської області, народжена 22.01.1929р., студентка, безпартійна, арештована у вересні 1947р., звільнена в 1955р., у своїх спогадах говорить і про "...молодь, яка об'єднувалась у Спілки Української Молоді, або створювалися молодіжні угруповання при ОУН". Ці події відносяться до 1944-47рр., що мали місце у Західній Україні.(9)

У серпні 1942р. на підпільному з'їзді українських націоналістів у Києві були присутні члени СУМ, що перебували в Спілці ще з 1927-28рр. Втім після 1943р. про СУМ офіційних згадок немає.(10) Один з ветеранів СУМ М.Яковенко згадує, що серед лав УПА був гурт колишніх сумівців, котрі врятувалися від переслідувань ГПУ. Вони склали кілька відділів в УПА, які діяли на Лемківщині до 1947р. Серед бійців УПА був теж М.Яковенко, котрий потрапив у полон і виніс усі жахіття концтаборів СССР.

Така доля останніх сумівців, учасників національно-визвольної боротьби за державну незалежність українського народу.(10)

Боротьба членів СУМ за Українську Самостійну Соборну Державу пройшла дві хронологічні фази:

1925-1930 роки - на східноукраїнських землях проти російсько-комуністичного окупаційного режиму;

1942-1951 роки - на західноукраїнських землях проти німецько-нацистського та російсько-комуністичного режимів, шляхом утворення легальної ВСУМ та підпільних угруповань СУМ, у лавах збройного підпілля ОУН-УПА-УГВР.

ДІЯЛЬНІСТЬ СУМ-СНУМ В УКРАЇНІ

Ідея створення незалежної всеукраїнської молодіжної організації зародилася серед молодих членів Української Гельсінської Спілки(УГС) у червні 1989 року.

Перша організація "Спілка Української Молоді" (СУМ) створена у Харкові в травні 1989 року. На той момент вона налічувала, згідно одних джерел 20 членів та 10 прихильників, згідно інших - 7 осіб. (13) Появу її було задокументовано літом 1989 року за кордоном у журналі "Авангард", що видається Центральною Управою СУМ, вміщенням тексту "Відозви", який подаємо без скорочень:

"Зважаючи на те, що перебудова у нашому суспільстві потребує ширшої активності та констатує факт цинічного нехтування у нинішній час культурною спадщиною і традиціями Спілки Української Молоді (СУМ) на теренах Великої України, який призвів до формування потворного типу молодого українця з відомим комплексом національної меншовартості, та з огляду на історичну пам'ять тридцятих років, коли сталінськими репресивними методами була зліквідована Спілка Української Молоді, ми, свідомі представники української молоді оформили у місті Харкові ініціативну Групу відродження СУМ на Слобожанщині.

Нашою метою є відродження в молодій людині національно-духовної ідентичності.

Засобами нашої діяльності будуть: спілкування з людьми в місті Харкові та поза його межами рідною мовою; проведення диспутів, діалогів з організаціями формальними, як і неформальними, і особами протилежних переконань, тобто шовіністичних, комсомольських, тощо; влаштування зустрічей з діячами культури на теми рідної історії, літератури, мистецтва, екології, а також з репресованими в'язнями брежнєвсько-сусловського режиму.

Членом СУМ може стати кожна молода людина, котра уболіває за долю рідного народу і бажає його культурно-духовного оновлення.

Із свого боку заявляємо, що платформою нашої діяльності залишаються принципи та ідеали СУМ двадцятих.

У зв'язку із цим звертаємося до всіх централей СУМ у вільному світі з проханням посприяти і допомогти нам у цій нелегкій і благородній справі літературою, національною символікою (значки тризуба, значки синьо-жовтого прапорця), книгою нарисів з історії СУМ, контактами з активістами СУМ у вільному світі.

Сподіваємося, що у майбутньому головний осередок СУМ функціонуватиме на Батьківщині.

Цією відозвою ми також повідомляємо, що зорганізований щойно осередок СУМ є повністю у солідарності з Українською Гельсінською Спілкою та підтримує Народний Рух України за перебудову.

Члени-основники ініціативної Групи відродження СУМ:

Черемський Андрій, Шешецький Геннадій, Геращенко Ольга, Шкумат Світлана, Живолуб Ігор.

Хто бажає долучитися до цієї справи можна звертатися на адресу: місто Харків, вулиця Остапа Вишні, 7, квартира 2. Червень 1989 року".(14)

Поруч із створенням СУМ у м.Харкові, у Західній Україні широкий відгук отримала ініціатива створення організацій Спілки Незалежної Української Молоді (СНУМ). Чому саме до назви СУМ було долучено слово "Незалежної"? Діячі Української Гельсінської Спілки виходили з позицій, що новоутворена Спілка має бути альтернативною до молодіжних парткомуністичних структур т.зв. "внуків Леніна" (жовтенята), піонерів і комсомольців з одного боку. А з іншого - говорили, що СУМ у діаспорі є ідеологічно підлеглим ОУН-бандерівцям. Саме ці обставини зумовили появу у назві організації слова "Незалежної", звідси СНУМ - Спілка Незалежної Української Молоді. У липні-вересні 1989 року об'єднання СНУМ творяться у Львові і Києві (налічували по 60-70 осіб).(15)

19 серпня 1989 року біля підніжжя гори Маківки у Карпатах відбулися Установчі збори Львівської обласної організації СНУМ у присутності 80 осіб. Установчі збори прийняли Статут і Програму СНУМ, Звернення до молоді України, обрали склад Обласної Ради СНУМ.

24 серпня 1989 року в Чернівцях проходить крайовий Установчий збір Спілки Української Молоді Буковини (СУМ Буковини). Схвалено було програму і статут, обрано керівні органи крайової організації СУМ Буковини.

Від самих початків творці Львівського крайового СНУМу та СУМу Буковини вважали себе складовою частиною Світового сумівського руху.

30 березня 1994р. в Сумах за ініціативою Київської СУМ та СУМ "Сумщина" відбувся вечір пам'яті Дмитра Донцова. Перед аудиторією виступили активісти СУМ Віктор Рог, Олесь Вахній, Михайло Наземець, Андрій Безкоровайний. По закінченні вечора присутні вшанували пам'ять д-ра Д.Донцова хвилиною мовчання.

У квітні 1994р. в одному з виступів чільного діяча КУН Сергія Жижка говорилося: "ДСУ, УНП і СНУМ-СУМ були кілька років тому тими розсадниками, які дали життя сьогоднішнім націоналістичним організаціям".(79)

В квітні 1994р. у мальовничій місцевості на Сумщині відбувся вишкільний триденний таборовий збір "Гарт" Спілки Української Молоді "Сумщина".

У квітні 1994р. на центральній площі м.Глухова Сумської області члени СУМ "Сумщина" студент Глухівського педінституту Дмитро Нікітенко та співробітник цього ж інституту Ярослав Фурс облили фарбою пам'ятник голові першого ревкому Глухова Циганку. Крім того, на території інституту було "стято голову" пам'ятникові Леніна. Міліція стосовно Нікітенка та Фурса порушила кримінальну справу за ознакою "хуліганство". Націоналістичні сили Сумщини розпочали кампанію на захист сумівців. (80)

У червні 1994 р. впродовж тижня у Дзвінківському лісі на Васильківщині проходив табір сумівського юнацтва ім.Степана Бандери. У ньому взяли участь сумівці з місцевої Васильківської та Київської СУМ, а також гості із Здолбунова і члени СУМ "Білий Хрест". Вік таборовиків - 10-15 років. Це був перший табір юнацтва СУМ на Київщині. (81)

30 червня 1994р. у Львові під патронатом обласної організації КУН відбулося усенародне віче до 53 роковин проголошення Акту відновлення Української Держави. Від молоді на віче виступив голова Львівської СУМ Ігор Симчич. (82)

30 липня 1994р. у м. Лубни Полтавської області відбулася конференція на тему: "Націоналізм. Що це?". Перед аудиторією виступили члени СУМу та КУН. Зокрема, жваву дискусію викликав виступ голови Київської СУМ Олесь Вахнія. (83)

3 серпня 1994р. у Карпатах почав роботу юнацький вишкільно-робочий табір "Тустань", у роботі якого взяли участь члени СУМ, "Білого Хреста", інших молодіжних об'єднань. Паралельно розпочався похід молодіжних організацій Рівненської області - СУМ, ВСБ СУМ, КУЕМ та "Білого Хреста". Із юнацтвом заняття проводили досвідчені альпіністи.

Відбувся тижневий спортивно-краєзнавчий вишкільний похід "Гарт-2", під керівництвом депутата Сумської міської ради Олега Медуниці на честь 87-річчя від дня народження командувача УПА генерала Романа Шухевича, організований СУМ "Сумщина". (84)

24 серпня 1994р. у м.Лубни Полтавської області на мітингу, присвяченому проголошенню Акту незалежності України, серед виступів було заслухано представника Київської СУМ Олесь Вахнія. (85)

У серпні 1994р. на Закарпатті відбулися вишкільні таборові збори молодіжних об'єднань Рівненщини - СУМ, КУЕМ та "Білого Хреста". У таборі виховники Сашко Крупка і Юрко Рибачук провели ідеологічний вишкіл молодих націоналістів. (86)

1-21серпня 1994р.у с.Делятині Івано-Франківської області було проведено вишкільний і юнацький табори сумівців. Вперше було присвоєно ступінь виховника 5 дружинникам СУМ. (87)

1 вересня 1994р. у місті Лубни Полтавської області члени Київської СУМ та Лубнівської міської організації КУН провели акцію "1 вересня": учні отримали у школах цінний дар книжок українських авторів. Книги передали голова Київської обласної організації СУМ Олесь Вахній і член редколегії газети "Поклик" Олег Гаврильченко. (88)

У м.Оршиці Полтавської області члени СУМ і КУН передали міській і Денисівській сільській школам історико-патріотичну та дитячу літературу. (89)

У вересні 1994р. у Києві в приміщенні Спілки письменників відбулася урочиста конференція, присвячена 5-й річниці відновлення діяльності Спілки Української Молоді в Україні. На конференції виступив голова Київської СУМ Олесь Вахній. Слово мали представники партій і організацій, ветерани СУМу, представники іншої течії СУМ, що свідчить про бажання порозумітися і співпрацювати. (90)

9-11 вересня 1994р. на березі р.Сули відбувся вишкільний табір юнацтва СУМ. Сумівці відвідали Мгарський монастир, ознайомилися із м.Лубни, узяли участь у проведенні Дня скорботи, присвяченого вшануванню пам'яті жертв Голодомору 1932-1933 років. В СШ №2 відбулась зустріч зі школярами активістів СУМ.У м.Лубни створили ініціативну групу для формування осередку СУМ. (91)

У жовтні 1994р. Житомирська крайова організація Спілки Незалежної Української Молоді підписала разом з іншими "Заяву політичних та громадсько-політичних організацій Житомирщини з приводу святкування т. зв. "50-річчя визволення України":

"Ми не повинні забувати день 8 жовтня 1994р. Але ця дата нашої історії заслуговує не на возвеличення, а на збереження пам'яті про жертви, через які наш народ пройшов до свого державного утвердження." Цим намагалися прикрити істину: перехід України з лабет одного окупанта (нацистської Німеччини) у пазурі другого (комуністичної Росії). (92)

У жовтні 1994р. з ініціативи Київської обласної організації СУМ та КУН у м.Лубни Полтавської області відбулася зустріч громадськості міста з багатолітнім в'язнем советських таборів, письменником і політичним діячем Федором Лобком. (93)

22 жовтня 1994 р.на адресу СУМ "Крим" (голова Сергій Кардаш) надійшов лист від Організаційного комітету для створення Спілки кримсько-татарської молоді, що діє у м.Бахчисараю. Кримськотатарська молодь прихильно ставиться до діяльності у Криму СУМу і бажає співпрацювати з сумівцями.На цю пропозицію Оргкомітету СУМ "Крим" погодився, надіславши у Бахчисарай докладну інформацію про Спілку.(94)

На початку листопада 1994р.у Києві на знак протесту проти реанімації злочинної КПУ Київська організація СУМ знищила пам'ятну таблицю большевику Донару Затонському.(95)

За Центральний Провід СУМ в Україні

Ігор Деркач - голова

За Центральну Управу Спілки Української Молоді

Євген Чолій - голова.

Ця угода повинна бути затверджена Центральною Управою СУМ та Центральним Проводом СУМ в Україні до 31 жовтня 1992р.

16 серпня 1992р. м.Київ (53)

13 березня 1993р. члени СУМ в Києві провели "націоналістичний суботник", в ході якого було частково демонтовано декілька пам'ятників Леніну.

В березні 1993р. активісти СУМ "Сумщина" організували зустріч читачів та активістів громадських організацій області з редактором газети "Нескорена Нація" Романом Ковалем.

28 березня 1993р. в приміщенні Спілки письменників України відбулась конференція, присвячена Дмитру Донцову. З доповідями виступили члени СУМ Володимир Лесин, Олесь Вахній, Юрко Нога, Кость Видибіда, Олексій Кляшторний (Київ) та Лесь Бондаренко, Андрій Черемський, Олекса Ременюк (Харків).

У квітні 1993р. Закарпатська організація СУМ структурно наближається до УНА-УНСО. Сталося це через те, що падає вплив та авторитет центрального керівництва СУМ і голова Закарпатської обласної організації СУМ Едуард Шуфрич, ставши активістом УНА-УНСО, очолив Закарпатську УНА-УНСО. Наводимо його слова:

"СУМ - єдина на Закарпатті організація, яка з самого початку (створена восени 1990р.) була, є і буде на платформі націоналізму. Члени крайового СУМу не поділяють угодовської політики голови Центрального Проводу Ігоря Деркача. Наші погляди звернені до УНА-УНСО". (54)

Тоді ж, у квітні 1993р. за інформацією прес-центру УНА-Поділля, Хмельницька СУМ взяла курс на зближення з ХОК УНА-УНСО. Результатом цих дій стало виключення з лав СУМ її голови Миколи Чабана "за поведінку, негідну члена Спілки". (55)

4 квітня 1993р. в Києві у засіданні Політради КУН активну участь взяли представники СУМ. (56)

В день 75-річчя перепоховання Героїв Крут, сумівці Києва відновили Хрест на Замковій горі, який був зруйнований вандалами напередодні річниці.

50-річчя "визволення" Великого Бурлука Харківської обл. місцеві комуністи "відзначили" поваленням освяченого Хреста пам'яті жертв ленінського терору, сталінських репресій і голодомору, що був встановлений восени 1992р. місцевою організацією СУМ імені Лук'яна Скрипника. Ніхто зі злочинців не був притягнутий до відповідальності.

У ніч на 6 квітня 1993р. у Сумах невідомими вандалами було демонтовано й викрадено Хрест, встановлений 29 січня СУМ "Сумщина" в знак Пам'яті Героїв, які полягли під Крутами. З цього приводу СУМ прийняла відповідну Заяву. (57)

Навесні 1993р. національно свідомі молоді українці та українки Волоконівського району Білгородської області об'єдналися в осередок СУМ ім.Дмитра Донцова і орієнтуються на співпрацю з СУМ в Україні, ДСУ та УКРП.

У травні 1993 року з ініціативи Київської організації КУН відбулася зустріч активу українських націоналістичних патріотичних молодіжних організацій м.Києва та області. Про завдання, плани та проблеми своїх організацій говорили представники Спілки Української Молоді, Ліги Української Молоді, молодіжного відділу "Жіночої громади", Київської міської Спілки Офіцерів України. (58)

В травні 1993р. лекційно-пропагандивна група СУМ "Сумщина" провела зустріч з старшокласниками школи №21 м.Суми. Сумівці розповіли про голодомори 1921-22 та 1932-33 років, організовані комуністично-жидо-московськими загарбниками, про історію і напрямки діяльності СУМу та плани Спілки на найближчий час. На численні запитання присутніх відповіли члени Проводу СУМ "Сумщина" Віктор Рог та Віталій Кизима.

14 травня 1993 р. Донецька обласна організація СУМ взяла участь у проведенні у м.Донецьку конференції "Життя та діяльність Симона Петлюри", організованій лекційно-дискусійним клубом донецької обласної організації Всеукраїнського товариства "Просвіта" ім. Т.Шевченка. З основною доповіддю виступив голова Донецької обласної організації СУМ Олександр Гуленко. (59)

23 травня 1993р. в Києві відбулася 2 Конференція Київської організації КУН, на адресу якої надійшли письмові пропозиції про співпрацю від Київської Спілки Української Молоді.(60)

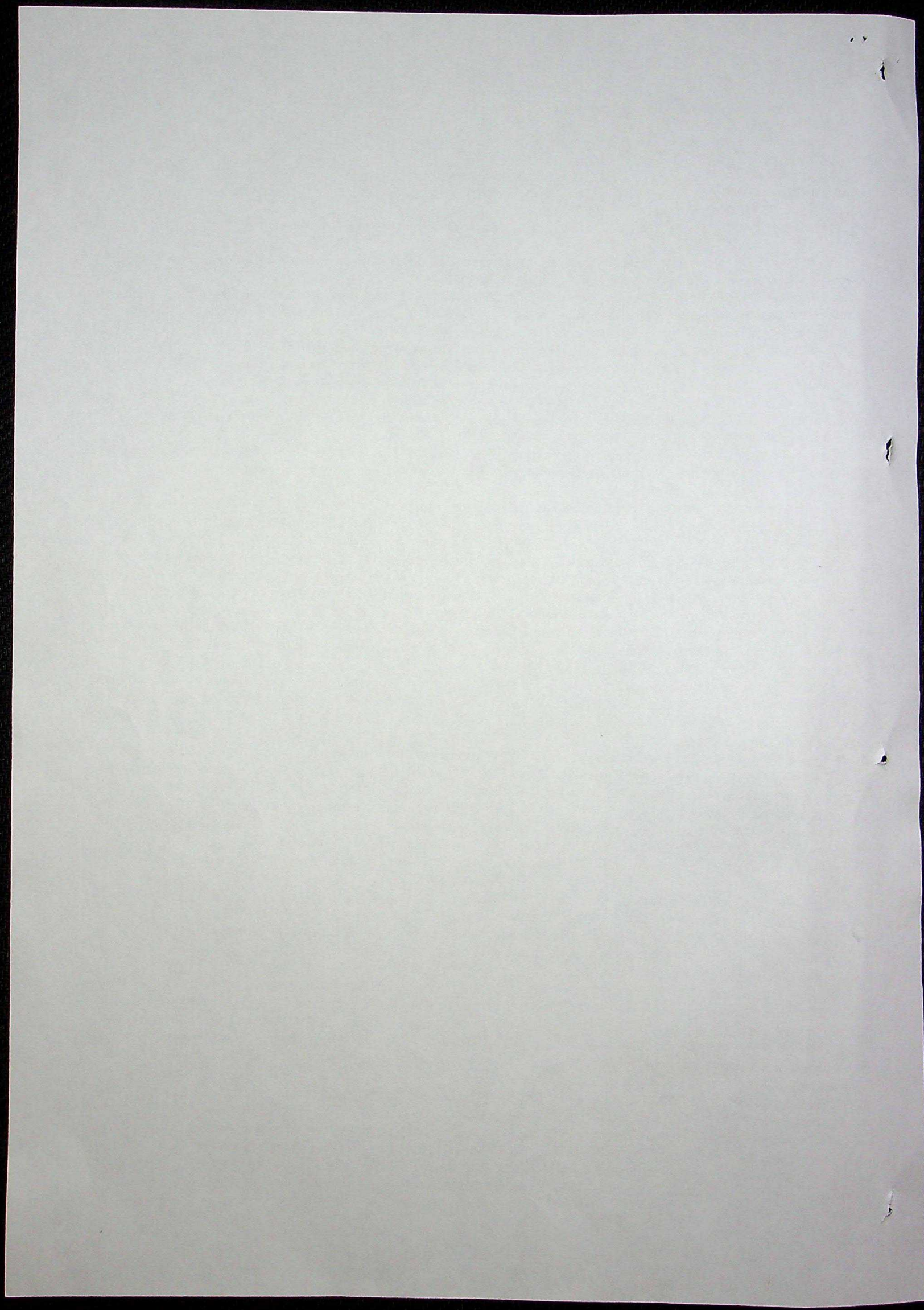
29-30 травня 1993р. у Києві відбувся семінар і проведені показові змагання спортивного товариства "Заграва" з карате. Організаторами виступили СУМ та КУН. Голова товариства "Заграва" сумівець Юрко Калениченко накреслив напрямки патріотичного та фізичного виховання молоді. (61)

У червні 1993р. при СУМ "Сумщина" створено перший рій Юнацтва СУМ. Рій обрав назву "Месники". Завданням юнацтва є виховання української молоді, плекання національної еліти - майбутніх будівничих і захисників України. "Месники" об'єднали молодь віком 12-15 років. Очолив рій дев'ятикласник Сумської школи №27 Олексій Холодков.

23 травня 1993р. Сумською Крайовою Командою УНСО та СУМ "Сумщина" проведено спільний вишкільний похід, приурочений до трагічної загибелі Провідника ОУН Євгена Коновальця. Розпочалася підготовка до регіональних таборових зборів.

22 травня 1993р. члени СУМ "Сумщина" спільно зі Сумським козацьким товариством у м.Лебедині встановили пам'ятного Хреста на честь 900 козаків, закатованих москалями під час терору 1708 року.(62)

27 червня 1993 р. вся Україна і діаспора сумувала з приводу смерті і похорон померлого 22 червня Патріарха Київського і Всієї України Метислава у Києві. Разом з іншими у похоронах взяли участь сумівці України, від СУМу діаспори - ексекутивний заступник голови СУМ, інженер Мирослав Шмігель. (63) 30 серпня 1993р. педагогічна рада сільської школи №1 у с.Гребінка Київської області прийняла рішення про скасування вивчення російської мови,

4

У програмових документах СНУМ ставилась мета залучити широкі кола української молоді до політичної діяльності та проводити виховання молоді в дусі патріотизму і ширити знання з історії України. В основних принципах Програми визначено, що СНУМ боротиметься за державну незалежність України, за відродження української мови, національної символіки, традицій та церковного життя. Підкреслювалась важливість плекання здорових моральних засад та ставлення прикладу патріотизму і чесності у своєму оточенні, як шлях до державної незалежності українського народу після довгих років деградації українців в умовах московсько-комуністичного режиму.

СНУМ розгорнув жваву діяльність. Основним напрямком діяльності на першому етапі була численна участь у політичних заходах: допомога у проведенні багатолюдних мітингів, пікетів і страйків, участь у виборчих кампаніях, друк та розповсюдження листівок і пропагандистських видань. Снумівці ставали членами інших національно-демократичних організацій, вносячи свій вклад у всебічну боротьбу проти окупаційного російсько-комуністичного режиму та у поборення антиукраїнської політики. Всюди і завжди снумівці висували гасло безкомпромісної боротьби за незалежну Українську Державу. СНУМ-СУМ регулярно і активно завжди брав участь у звільненні політв'язнів з тюремних камер антинародного режиму - М.Бердника, А.Духовникова, С.Хмари, М.Ратушного, А.Лупиноса, А.Щербатюка, П.Хмарука-Аніщенко, О.Черненка, А.Пирога та багатьох інших. Запал, енергія та чітка самостійницька позиція снумівців здобули СНУМ широку популярність серед українського народу.

Одночасно СНУМ проводив у той час значну національно-просвітницьку роботу серед зрусіфікованого українського населення. Снумівці подорожували по селах і містах, відбували зустрічі з народом, займалися розшуком та зазначенням місць таборів і боїв УПА, брали участь у багатолюдних перепохованнях жертв сталінського НКВД, загиблих учасників ОУН-УПА. По селах і підприємствах влаштовували концерти стрілецьких і повстанських пісень, активно відзначали національні та релігійні свята, у числі перших підіймали синьо-жовті прапори у селах і містах, у школах і на підприємствах. (16)

На обласній конференції Народного Руху України за перебудову 27-28 жовтня 1989 року організаційно оформлюється Тернопільська обласна організація (об'єднувала на той час 500 осіб й була найчисельнішою в Україні).

У жовтні 1989 року виникає СУМ у Луцьку, а в листопаді розбудовується на Буковині. За період з літа 1989р. по травень 1990р. кількість обласних організацій СНУМу збільшується до 18, а чисельність снумівців перевищувала 1 000 осіб.

Восени 1989 р. - на початку 1990р. снумівські організації організовують релігійно-політичні акції, вуличні походи, театралізовані заходи, імітуючи загарбання Західної України советськими військами в 1939р., антикомсомольські компанії з прилюдним знищенням та спаленням комсомольських квитків у Києві, Львові, Рівному, Тернополі, Дубно та інших містах.

СНУМ м. Полтави у червні 1990 року закликає молодь міста збирати комсомольські квитки "для розпалювання вогнищ на таборних зборах". Весною 1990 року снумівські організації виступили ініціаторами проведення антиленінських акцій. Символічні "похорони ленінізму" за участю снумівців проходять у Луцьку, Рівному, Житомирі, Дрогобичі.

Снумівські організації активно бойкотують весняний військовий призив до лав Советської армії 1990 року. Разом з УГС виступають за те, щоб цей призов проходив військову службу в Україні. З цієї метою беруть участь у вуличних антиармійських походах, пікетуванні військкоматів, в організації мітингу біля будинку Верховного Совета УССР. Мітинг проводився з висуненням вимоги: "Україні - професійну національну армію". З аналогічною вимогою 4 лютого 1990 року СНУМ організовує у Києві мітинг протесту проти військової служби української молоді за межами України.

21 квітня 1990 року у Львові відбувається міжрегіональна нарада делегатів крайових організацій СУМ-СНУМ м.Львова, Івано-Франківська, Луцька, Вінниці, Хмельницького, Києва, Чернівців, Рівного, на якій приймається рішення про посилення пропаганди серед населення щодо обов'язкового проходження призовниками з України військової служби тільки на її території. З цієї метою Київська організація СНУМу активно сприяє проведенню установчих зборів по створенню "Громадського комітету по захисту молоді від примусової служби за межами України", бере участь у його роботі.

Великого розголосу набула акція СНУМу, здійснена під час проведення Дня Землі в Києві 22 квітня 1990р. коли під час масової демонстрації група членів СНУМ, прорвавши кордони міліції поклала "вінок" з колючого дроту до пам'ятника Леніну та порвала книги "класиків марксизму-ленінізму". В цій справі незабаром були заарештовані члени СНУМ Микола Бердник та Андрій Духовников. Цим було покладено початок розвінчання культу Леніна в Україні.

Масово відзначаються річниця Чорнобильської трагедії та річниця з дня народження Симона Петлюри. Учасників святкування останньої в Полтаві міліція та КГБ брутально захоплює та висилає за межі області. Так були затримані делегації СНУМу з Київщини, Черкащини, Сумщини, Галичини та інших регіонів України.

З серпня 1989 р. по травень 1990 організації СНУМу зорганізують 27 масових акцій, в т.ч. 23 несанкціоновані, в яких взяли участь понад 64 тисячі юнаків та дівчат.

Водночас, головним завданням снумівських організацій стає організація політичної підготовки молоді, проведення політичних дискусій, нарад з актуальних питань і проблем державотворення. Як висловився з цього приводу один із снумівських активістів: "Молодь повинна знати історію, юриспруденцію, екологічні проблеми для того, щоб з часом вийти у народні маси, ввійти в органи влади".

Основні напрямки роботи Тернопільської організації СНУМ передбачали на той час організацію політичного, культурно-освітнього, спортивного вишколу молоді, проведення мандрівок по рідному краю. З метою організації політичної освіти молоді на засадах ідейно-теоретичної спадщини українського націоналізму осередок СНУМ м.Дрогобича створює при організації самодіяльну бібліотеку. З цієї ж метою друкований орган Львівського СНУМу "Молода Україна" подає у 1989р. на своїх шпальтах серію матеріалів історіографічного характеру під рубрикою "Заочний університет СНУМу". (17)

7 листопада 1994р. у Сумах відбувся "круглий стіл" молодіжних організацій міста: Об'єднання студіюючої молоді "Зарево", СУМ "Сумщина", Клуб авторської пісні "Булат" та Клуб творчої молоді. Мету зібрання означили так: зібратися, познайомитися, поговорити. Присутні започаткували літературний конкурс, присвячений року Олега Ольжича, що проходитиме серед учнів старших класів шкіл міста. (96)

У листопаді в Києві, в одній із справ Центрального архіву громадських об'єднань України про діяльність ОУН, член Київської організації СУМ Олександр Вовк знайшов листівку з надрукованою молитвою членів ОУН-бандерівців від 1941 року. Текст листівки майже тотожний молитві, яку сьогодні читають сумівці на усіх своїх заходах. (97)

12-13 листопада у м.Чорткові Тернопільської області проходив XI-й збір молодих націоналістів Тернопільського краю. Учасниками Збору стали члени СУМу, ГСПО "Тризуб" ім. С.Бандери, Соколу, Студентського Братства, Пласту, "Вертепу". Збір мав на меті координацію дій молодіжних націоналістичних організацій, обговорення проблем молодіжної політики. (98)

12 листопада 1994 р. в конференцзалі Київського готелю "Турист" відбувся 4-й Всеукраїнський Збір СУМ. На думку деяких обласних організацій, Центральним Проводом для них було виділено неадекватну кількість мандатів. Більшість учасників Збору не затвердили звітну доповідь голови СУМ Ігора Деркача. Усі очікували звіту Контрольно-ревізійної комісії, який стосувався висвітлення роботи Центрального Проводу і голови, тим більше, що з копією доповіді були знайомі вже як члени Центрального Проводу СУМ так і прибічники І.Деркача з Галичини, які почали вимагати позбавлення делегатських повноважень групи "неояльних делегатів" - в останню потрапила частина Київської і Львівської делегацій, а делегати СУМ "Сумщина" були позбавлені своїх повноважень і мандатів ще до початку збору "вольовим рішенням" І.Деркача та І.Симчица та їх родин.

Після обіду з прибуттям на Збір ще й "неояльної" делегації Чернігівської обласної СУМ, остаточно втративши контроль над ситуацією, Ігор Деркач та його прибічники стали на шлях зриву роботи Збору, оголосивши його "нечинним", демонстративно залишили зал. Поновивши у делегатських правах покривджених, Збір заслухав звіт Контрольно-ревізійної комісії. Голова Комісії Олександр Вовк оприлюднив факти чисельних порушень фінансової дисципліни з боку Проводу СУМ і персонально І.Деркача. Висновки Контрольно-ревізійної комісії ґрунтувалися, як не дивно, на даних отриманих від... голови СУМу Ігора Деркача. Втім, були і витрати, не підтверджені документально, і неоприходування значних сум пожертв, і використання службового становища в особистих цілях. Опісля делегати Збору обрали головою Центрального Проводу Олександра Задорожного, колишнього організаційного референта Проводу СУМ. Обрали Центральний Провід СУМ, заслухали звітні доповіді голів обласних організацій СУМ. (99)

На Всеукраїнському Зборі СУМ реально відбувся розкол Спілки на два об'єднання: т.зв. "СУМ в Україні" під головуванням Ігора Деркача та "Всеукраїнський СУМ" під головуванням Олександра Задорожного.

18 грудня 1994р. у Києві відбулася всеукраїнська молодіжна конференція "Націоналізм і молодь", організована молодіжною референтурою КУН. У конференції поруч з іншими організаціями взяла активну участь Спілка Української Молоді. Конференція виконала своє завдання - ідеологічне формування українського молодіжного руху. (100)

13 грудня 1994р. у Харкові відбулося святкування дня св.Андрія Первозванного. За давньою українською традицією святкували Калиту. Основну участь у проведенні свята брали члени СУМ Харківщини, ТУСМ ім.Міхновського, МПО "Сокіл", "Спадщина" та інші. При підтримці Молодіжної Ліги (Суми - Харків) почалося збирання комплектів українських книжок для бібліотек україномовних класів м. Харкова.

За підтримкою Молодіжної Ліги (Суми-Харків) українська молодь Харкова здійснила театральне дійство-вертепу за біблійними історіями. Сумівцями уже вшосте було проведено вертеп. (101)

На початку січня 1995р. у м.Суми у приміщенні товариства "Просвіта" з ініціативи і зусиллями СУМ "Сумщина" та обласної організації КУН відбулися збори прихильників націоналізму. Перед присутніми виступив голова Проводу СУМ "Сумщина" Віктор Рог, який проаналізував політичну ситуацію і окреслив завдання націоналістичного руху на сучасному етапі. (102)

3 лютого 1995р. члени СУМ зруйнували пам'ятник В.Леніну в с.Клавдієве Бородянського району на Київщині. Під час санаційної акції затримано голову ККО СУМ Олеся Вахнія, якого, замість нагородити, оштрафували на 130 000 крб.

18 лютого 1995р. у Чернівцях у залі Українського народного дому відбувся Збір української націоналістичної молоді Буковини. Головними організаторами Збору стали обласна організація СУМ та ГСПО "Тризуб" ім.С.Бандери. (103)

У березні 1995р. СУМ "Сумщина" спільно з "Тризубом", Козацьким товариством та обласною організацією КУН відбула науково-практичний семінар "Алярм". Відпрацьовано порядок мобілізації та дій членства організацій на випадок екологічних, стихійних бід, епідемій, промислових катастроф, масових заворушень у регіоні, військової агресії з боку інших держав. Розпочато підготовку до спільних таборових зборів. (104)

25-30 березня 1995р. в селищі Славське в Карпатах відбувся вишкільний табір для виховників і дружинників СУМ з Львівської, Хмельницької, Івано-Франківської, Київської та Донецької областей. У таборі взяло участь 30 сумівців. Вишкіл мав на меті підготувати виховників і впорядників на літні табори СУМ. (105)

18 лютого 1995р. у Сумах на засіданні проводу обласної організації КУН за участю Голови Проводу КУН Слави Стецько, затверджено зміни у проводі обласної організації КУН. Головою обласної організації КУН став 25-річний історик Віктор Рог, голова Проводу СУМ "Сумщина". (106)

15 квітня 1995р. у Києві відбувся 5-й Великий Збір СУМ, на якому головою Проводу було підтверджено Олександра Задорожного, заступником обрано голову Київської організації СУМ Олеся Вахнія. Збір привітали голова ДСУ Роман Коваль, голова Ліги Української Молоді Лариса Йолкіна, колишній політ'язень Петро Хмарук-Аніщенко.

21 квітня 1995р. в Одесі відбулося спільне засідання обласної організації СУМ та обласного проводу КУН. Заступник голови обласної організації СУМ Микола Масюра подав інформацію про 5-й Збір СУМ, що відбувся у Києві 15 квітня ц.р. і

на який були делеговані від обласної організації СУМ студенти Ольга Фетисова, Тарас Перегінчук, Микола Масюра. Ольга Логивина і Тарас Перегінчук виклали план роботи на літо ц.р.(107)

18 квітня 1995р. Львівська організація СУМ звернулася із заявою-протестом до Львівської обласної та міської Рад. Подаємо текст заяви: "Геть зросійщення!"

"В умовах, коли тотально посилюється наступ російських шовіністів у засобах масової інформації, коли українські видання закриваються (натомість з'являються російські), коли книжкові ринки на 90 відсотків заповнені літературою, надрукованою чужоземною мовою, коли майже неможливо придбати касети з сучасною українською музикою і подивитися кінострічки чи відеофільми з українським перекладом, наші львівські засоби масової інформації потурають русифікаторським тенденціям. Нам набридло почуватися меншовартісними у своїй державі!

Вимагаємо від "Львівської хвилі", лише українських програм та припинення трансляції "творів" низькопробної російської естради, від "Моста" кінофільмів з українським перекладом, від львівської преси - припинити друкування чужомовної реклами. Владним структурам слід подбати, щоб продавці іншомовних книжок платили податковий податок на розвиток української книжки.

Вимагаємо розгляду цих питань на сесіях Львівської обласної та міської Рад народних депутатів. Годі мовчати! Геть зросійщення! Геть від Москви!"

У квітні 1995р. СУМ "Крим" направив Президенту України Л.Кучмі, Верховній Раді України, Генеральному Прокурору України, Громадянам України, та українцям усього світу "Відозву":

"Рік тому, 9 травня, на наших очах, а також на телеекранах тисяч севастопольців, у центрі Севастополя на площі Нахімова відбулося огидне блюзнірство: шматування і потоптання державного прапора України. Члени СУМу Севастополя подали тоді заяву прокурору м.Севастополя з вимогою притягнути до відповідальності винуватця цієї наруги. Відповідні заяви були зроблені також іншими українськими громадськими організаціями міста. Однак і досі шовініст, який шматував державний прапор України, ледве не щодня є героєм севастопольського та Останкінського телеканалів, бере активну участь у зустрічах депутатів Думи РФ у Севастополі, у мітингах, російських "народних сходах" Севастополя та інших антидержавних шабашах, спрямованих проти української державності у Криму. Чому ж ВР України звертається до Генерального прокурора і, захищаючи прапор чужоземної держави, вимагає покарання партії, яка стала на захист державної символіки (УНА-УНСО), коли наш прапор паплюжать привселюдно і безкарно? (...)

Організація СУМу м.Севастополя вимагає:

- 1) порушити кримінальну справу проти антиукраїнських партій в Україні;
- 2) порушити кримінальну справу, що стосується подій 9 травня 1994р. у м.Севастополі;
- 3) надіслати Госдумі Росії вимогу перепросити весь український народ за знущання над прапором України.

За дорученням Організації СУМу м.Севастополя - О.Олександрович, А. Перепелиця, В.Білоус, Ю.Чеботарьов, Д.Підгорний. (108)

На початку травня 1995р. при сприянні осередку КУН у м.Сіверськодонетську Луганської області молодь міста приступила до створення осередку СУМ. Делегатами 5-го Збору СУМ у Києві були 2 представники Сіверськодонетська. Є домовленість про сприяння цій справі представників владних структур міста. (109)

Вже стало доброю традицією для СУМу Харківщини в дні святкування закінчення большевисько-нацистської війни, проводити військово-спортивні вишкільні юнацькі табори "Слобідська січ". (110)

18-21 травня 1995р. сумівці України і діаспори взяли участь разом з українським народом у всенародній прощі вірних Української Греко-католицької Церкви у с.Зарваниця Тернопільської області. Сумівців привітала голова Проводу КУН Слава Стецько. (111)

У червні 1995р. засоби масової інформації оприлюднили позицію СУМ "Сумщина" щодо мовної ситуації в області. В їхньому зверненні до громадян, підписаному головою Спілки Віктором Рогом, зокрема, говориться: "Мовна проблема на Сумщині є "ахіллесовою п'ятою" деяких високопоставлених осіб і предметом "діяльності" "проукраїноплачущих" демагогів. Просвітництво й агітація неефективні, а тому недоцільні. Всі мовні питання урегулюються тоді, коли великою українською мовою говорити буде почесно, вигідно і престижно, а московським наречієм - соромно і небезпечно". (112)

30 червня 1995р. Львівський СУМ спільно з іншими взяв участь у традиційних святкуваннях річниці Акту проголошення відновлення Української Держави у Львові. (113)

25-30 липня 1995р. відбувся вишкільний табір ім.Григорія Ващенка в с.Делятини Івано-Франківської області. 1-14 серпня 1995р. відбувся у с.Делятини табір юнацтва СУМ ім.Миколи Павлушкова.

16-22 серпня відбувся 1 Всеукраїнський Злет СУМ з нагоди 70-ліття створення СУМ у с.Делятин Івано-Франківської області. 22-24 серпня події Злету перенесено до м.Львова.

Учасниками Всеукраїнського Злету стало 57сумівців України з 10 областей: Львівська,

Івано-Франківська, Донецька, Запорізька, Хмельницька, Черкаська, Дніпропетровська, Київська, Чернігівська, Кіровоградська, а також 3 виховників СУМ з Канади. Разом 60 осіб. (114)

За повідомленням Київської міської організації СУМ с.Делятині Івано-Франківської області відбувся тижневий вишкільний табір СУМ із участю 50 виховників, які після тижневого вишколу мали стати до роботи у таборі Юнацтва СУМ.

У програмі табору передбачено заняття з педагогіки, психології, теології, історії України, валеології, сумознавства, теренознавства, розучування різних ігор та забав. Підготовлено також розважальні заходи. (115)

В кінці липня 1995р. національно-демократичні партії й організації Одеси надіслали листа Президентові України Л.Кучмі та Верховній Раді України з протестом через проведення у цьому регіоні російської шовіністичної антиукраїнської політики. Від СУМ лист підписав голова Проводу Одеського СУМ Тарас Перегінчук. (116)

Станом на квітень 1990 року діяло 17 обласних організацій СУМ-СНУМ: Львівська, Волинська (м. Луцьк), Рівненська, Тернопільська, Івано-Франківська, Закарпатська (м. Ужгород), Чернівецька (Буковинська), Хмельницька, Житомирська, Вінницька, Київська, Чернігівська, Черкаська, Харківська, Донецька, Херсонська, Сумська.

Діяли ініціативні Групи по утворенню СУМ-СНУМ в 5 областях: Полтава, Дніпропетровськ, Запоріжжя, Миколаїв, Одеса. (18)

18 листопада 1989 року в Києві на нараді 43 громадських організацій антикомуністичної опозиції, на якій були присутні й делегати СНУМу, було ухвалено маніфест демократичного блоку України. У ньому велася мова про реальний політичний і економічний суверенітет України, наголошувалася необхідність прийняття нової Конституції України, легалізації в Україні УГКЦ та УАПЦ. (19)

У березні 1990 року на виборах до Верховного Совету УРСР від СНУМу кандидатами виступали поміркований Ігор Деркач та радикал Олег Вітович (згодом їхні шляхи розійдуться, але тоді обидва йшли на вибори від однієї організації). У редакційній колонці снумівської газети "Молода Україна" (1989, №2) зазначалося:

"Західна Україна може висунути більш радикальних кандидатів у депутати, їм тут підтримка гарантована. Партбюрократи у нас пройти не повинні. А от на сході ситуація може скластися діаметрально протилежна. Тож там і потрібні ліберальні кандидати в депутати. Отож, тільки наш край зможе висунути достатньо радикальну депутатську групу". (20)

На виборах у березні 1990р. СНУМ спільно з Українською Народно-Демократичною Лігою (УНДЛ) були єдиними організаціями демократичного блоку, які висунули гаслом передвиборчої боротьби "Ради без комуністів!", виставляючи своїх кандидатів у народні депутати. (21)

Депутатами різних рівнів, висунених кандидатами від СНУМу було обрано у Львові:

Ігор Деркач - Верховний Совет УРСР,

Олег Вітович - Львівський обласний совет,

Андрій Соколов - Львівський міський совет,

Ігор Шкарпінець - Львівський міський совет. (22)

Суспільно-політична ситуація в Україні на початку 1990р. вимагала чітко скоординованих дій снумівських організацій, кожна з яких була автономна від інших у плануванні своєї діяльності і вирішенні організаційних питань.

Створення всеукраїнської організації СУМ-СНУМ було обговорено під час проведення Першого Великого Збору СУМ-СНУМ 26-27 травня 1990р. в Івано-Франківську. Серед 220 делегатів Збору понад 100 осіб були віком до 18 років. Учасники Збору висловилися за активізацію дій та посилення роботи в середовищі студентської та робітничої молоді.

Голосування учасників Збору щодо визначення ідеологічних засад СУМ-СНУМ виявило наявність полярності думок та відсутність єдності у середовищі сумівців та снумівців:

2/3 делегатів висловилося за принципи т.зв. "демократичного" націоналізму, а 1/3 наполягала на уведенні в основу діяльності засад "інтегрального" націоналізму.

Таким чином, з травня 1990 року у широкому спектрі політизованого молодіжного руху виразно намітилась тенденція до формування двох ідеологічних напрямків: національно-демократичного та національно-радикального.

Становленню двох течій сприяли затверджені учасниками Збору положення Статуту та Програмових засад Всеукраїнського СУМ-СНУМ щодо федерального устрою Спільки, автономного статусу кожної обласної організації. Зберігалася подвійна назва - СУМ-СНУМ. (23)

За твердженнями очевидців, внаслідок проведення 1-го Великого Збору СУМ-СНУМ оформилося чотири самостійні об'єднання: СУМ Харківщини, Спілька Незалежної Української Молоді (СНУМ), СНУМ(н) - націоналістична фракція, Спілька Націоналістичної Української Молоді (СНУМ) на Івано-Франківщині. Поки що частіше вживали назву "СНУМ". (24) СНУМівці брали активну участь в багатьох акціях-річницях, зокрема річниці проголошення Акту 30 червня 1941р. у Львові, Святі Козацької слави тощо.

Внаслідок ідеологічних розбіжностей у СНУМ постає націоналістична фракція, яка вже 9 червня 1990 року подає Українській Міжпартійній Асамблеї (УМА) для участі в ній тези своєї ідеологічної платформи.

3-4 листопада 1990 року у Києві відбулися Збори Націоналістичної фракції СНУМ, де було прийняте рішення про вихід Фракції зі Спільки. Після обговорення та дискусій було проголошено про створення нової організації - Української Націоналістичної Спільки (УНС). На Зборі були присутні 72 делегати від Львівської, Тернопільської, Івано-Франківської, Черкаської, Житомирської, Київської, Рівненської, Полтавської областей. (25)

Паралельно з організацією політичних акцій СУМ-СНУМ у 1990 р. ініціюють створення молодіжних об'єднань з метою поглибленого вивчення спадщини ідеологів українського націоналізму: 17 грудня ц.р. у Львові виникає Клуб прихильників Д.Донцова, наприкінці ц.р. у Харкові постає Товариство Української Студіюючої Молоді ім. М.Міхновського. (27)

23-24 серпня 1990 року у Білому Борі (Польща) відбулась Перша Світова конференція українських молодіжних організацій (СКУМО), у якій взяли участь УСС, Студентське Братство, Товариство "Лева", "Пласт", "Січ", СНУМ (Україна), СУНМ, СУМ, Пласт (Польща), СУМ (США, Німеччина, Австралія, Канада), МК і УМА (Москва) та інші. Молодь запізнала одна одну, налагодила зв'язки. Відбулася праця у секціях, де було узгоджено напрямки співпраці. Конференція сформувала групу підготовки 2 Світової Конференції, котру очолив Ігор Деркач, провідний діяч Спільки Незалежної Української Молоді (СНУМ). (28)

На СКУМО працювала Комісія СУМ-СНУМ, яка схвалила відповідні Резолюції про налагодження постійної співпраці поміж крайовими організаціями:

"З'єднані світоглядними заложеннями, якими виховуємо українську молодь в християнському і національному дусі, та з'єднані спільною метою відновити Українську Самостійну Соборну Державу, молодечі організації:

6.

Спілка Української Молоді на Заході
Спілка Незалежної Української Молоді в Україні
Союз Української Незалежної Молоді в Польщі
Союз Української Молоді в Річпосполитій Польській
представляють наступні постанови:

1. Центральна Управа СУМ буде втримувати регулярний контакт листовний і телефонічний і, по мірі можливостей, контакт через телефакс із крайовими проводами СНУМ і СУМ в Україні та осередками СНУМ і СУМ в Польщі.

2. Крайові проводи СНУМ в Україні повинні зорганізувати відповідну систему комунікації в їхній внутрішній структурі, яка уможливить кращі зв'язки між осередками СНУМ в Україні та осередками СНУМ і СУМ в Польщі, та між осередками СНУМ в Україні та ЦУ СУМ.

3. ЦУ СУМ розгляне можливість запровадити стипендійну систему, яка уможливить участь молоді з України у вишколах в західних країнах. Вишколи включають вищі студії в університетах як і також внутрішні вишколи для підвищення рівня національно-ідеологічного знання.

4. ЦУ СУМ зобов'язується постачати осередкам СНУМ і СУМ в Україні та СУНМ і СУМ в Польщі літературу та дидактичні посібники, які можуть бути використані для вишколу членства, а також як підручники для практичного планування праці.

5. ЦУ СУМ, СНУМ і СУМ в Україні та СУНМ і СУМ в Польщі зобов'язуються обмінюватися своїми періодичними виданнями.

6. ЦУ СУМ зобов'язується допомогти осередкам СНУМ і СУМ в Україні та СУНМ і СУМ в Польщі в організації відповідної структури, яка уможливить більш ефективну працю на даних теренах. Це включає безпосередній контакт та особисті відвідини-консультації із Заходу.

7. ЦУ СУМ, СНУМ і СУМ в Україні та СУНМ і СУМ в Польщі відбудуть у майбутньому перший світовий табір дружинників на терені Польщі, по можливості ще напередодні запланованої Світової Конференції Українського Молодечого Руху, яка відбудеться в Україні".(29)

На початку осені 1990р. по Україні прокотилася хвиля мітингів протесту молодіжних організацій проти укладання нового союзного договору. СУМ-СНУМ вдається до акцій радикального протесту, прийняття заяв-звернень до вищих інституцій органів окупаційної влади з цього приводу тощо. Вершиною громадської та політичної активності снулівської молоді 1990-го року стає активна участь у акції голодування студентів у Києві (розпочали голодування 91 студент з 8 міст України). Широкомасштабна акція тривала з 2-го по 18 жовтня і ставила такі вимоги: відставка голови Совету Міністрів УССР В.Масола, прийняття Верховним Советом УССР рішення про дострокові вибори, націоналізація майна КПСС та ВЛКСМ на терені України, відмова від підписання союзного договору, проходження юнаками з України строкової військової служби лише на її теренах.

15 жовтня 1990р. СНУМ разом з іншими молодіжними організаціями організував і виступив учасником багатотисячної маніфестації біля будинку Верховного Совета УССР з аналогічними вимогами. В цей же день радикальні студенти захопили університет, щоб змусити окупаційний режим дати їм можливість виступити зі своїми вимогами по телебаченню та обґрунтувати їх перед широкою аудиторією. Акції протесту пройшли по всіх областях України.

7 листопада 1990р. СНУМ разом з УМА та УСС ініціює та бере участь в акціях протесту у зв'язку з проведенням т.зв. військового параду з нагоди річниці "жовтневого" перевороту в Росії. Акції пройшли в Києві, Львові, Сумах та в інших містах України. Відбулися сутички з міліцією та комуністами. Кілька учасників акцій були засуджені.

Загальний спад політичної активності в суспільстві наприкінці 1990р. в умовах різкого погіршення економічної ситуації зумовив зростання індеферентних настроїв в молодечому середовищі. На думку лідера Львівського СНУМу Івана Качмара, відхід молоді від масових заходів призвів до того, що молодіжні організації основну увагу зосередили на ідеологічному та культурологічному вишколі, розбудові структур. В цей час відбувається ряд науково-теоретичних конференцій СНУМ-СУМ, зокрема у Чернігові, Львові, Києві, Сумах, проводяться мітинги за вихід України з СССР, поживаються видавничі діяльність.

У березні 1991р. націоналістичні об'єднання: СНУМ, УНС, ОУМ "Спадщина", УНП, ДСУ, УМА та УХДП висловилися за повне бойкотування т.зв. всесоюзного референдуму.

16 березня 1991р., напередодні референдуму у Львові СНУМ, УНС спільно з іншими молодечими націоналістичними об'єднаннями провели мітинг, на якому висловили свій рішучий протест проти проведення т.зв. всесоюзного референдуму та республіканського опитування населення. Учасники акції (близько 500 осіб) пройшли маршем мовчазною колоною під червоно-чорними прапорами вулицями Львова.(30)

23-24 лютого 1991р. в столиці Грузії м.Тбілісі відбувся X Конгрес поневолених народів, наради якого обговорили політичне становище в республіках СССР та необхідність координації дій усіх поневолених народів. Під час Конгресу обговорювалась доцільність відродження на окупованих теренах СССР структур Антибольшевицького Блоку Народів (АБН). Конгрес зібрав представників політичних партій та організацій з України, Грузії, Латвії, Естонії, Білорусі, Вірменії, Литви, Азербайджану, політичних діячів з Польщі та Росії. Наступний Конгрес заплановано провести у Києві в квітні 1991р.

Серед організацій, які представляли Україну, були СНУМ та УНС.(31)

30 березня 1991р. в Києві в будинку Центральної Ради почала свою роботу четверта Сесія УМА, серед делегатів якої були члени СНУМ(н). Дмитро Корчинський зачитав заяву Львівського крайового проводу СНУМ про входження цієї організації до складу Української Міжпартійної Асамблеї.(32)

У березні 1991р. в газеті "За вільну Україну" було опубліковано "Звернення до молоді":

16 серпня 1995р. у приміщенні СУМ у м.Києві працівниками СБУ було вчинено обшук. Причому, ніякого документу, що мав би посвідчити право на обшук, окрім службових посвідчень працівників СБУ, пред'явлено не було. Не маючи законних підстав, працівники СБУ нищпорили по шафах, зробили спробу зламати сейф, у якому, за їхніми уявленнями, повинна була зберігатися зброя. Підполковник СБУ Валентин Ковальський цікавився, що планує СУМ робити 23 серпня. Як повідомив голова СУМ Олександр Задорожний, не знайшовши нічого, що могло б скомпрометувати СУМ, працівники СБУ забрали з собою підсилювач до радіостанції. У зв'язку з цим СУМ подав рішучий протест проти незаконних дій СБУ, вимагає повернення вилученого майна і недопущення таких дій у майбутньому. (117)

Літом 1995р. СУМ організувала у Карпатах кілька таборів, у яких узяло участь загалом близько 350 осіб. У Злеті, присвяченому 70-літтю утворення СУМ, взяли участь представники Світової СУМ: Микола Заверуха - член Центральної Управи СУМ, Ірина Мицак і Надія Ляхович - від Крайової Управи СУМ Канади, Марія і Степан Морози - від Крайової Управи СУМ Аргентини. Сумівські табори відвідав єпископ УГКЦ Павло Васирик. Він благословив таборників і подарував релігійну літературу для сумівців України. (118)

5 жовтня 1995р. відбулися установчі збори Куп'янської районної організації СУМ Харківщини. На зборах було присутньо близько 60 осіб. Головою нового осередку СУМ обрано В.Сахарова, студента місцевого автодорожнього технікуму. Заплановано розбудову СУМ ще в кількох районах Харківської області. (119)

10 жовтня 1995 р. відбулося засідання Донецької обласної організації СУМ, на якому було прийнято:

“1. Заяву з приводу відсутності на Донеччині українських книжок, плакатів, касет української естради.

2. Вирішено спільно з молодіжними організаціями Пласт, “Тризуб” імені С.Бандери до дня большевицького перевороту провести молодіжну конференцію, на якій буде розглянуто злочини комунізму в Україні”. (120)

14 жовтня 1995 р. у м.Калуші Івано-Франківської області у День Святої Покрови відзначено 5-ліття заснування осередку СУМ. У програмі свята - відвідання музею-меморіалу Степана Бандери, урочиста академія, концерт, круглий стіл. Калуський осередок СУМ був причетний до відкриття першого пам'ятника Степану Бандері у с.Старому Угринові 1990 року. (121)

21-22 жовтня 1995 р. в Київському державному педагогічному університеті ім.Драгоманова відбувся семінар виховників СУМ. На семінар прибули представники осередків Спілки Української Молоді, виховники, впорядники Східних, Центральних і Південних областей України.

1-5 листопада 1995р. у Києві проводився курс комунікацій (мистецтва спілкування) для членів Центрального Проводу СУМ.

21 жовтня 1995р. в м.Січеславі (Дніпропетровськ) у приміщенні обласного товариства “Просвіта” при сприянні обласної організації КУН молодіжні патріотичні організації утворили Молодіжну Асамблею Придніпров'я. До МАП увійшло 6 молодіжних організацій області, серед них СУМ. Асамблею створено для координації дій молоді та її громадських організацій для сприяння націобудівним державотворчим процесам у регіоні та участі в них української молоді. (122)

21 жовтня 1995р. присутня на зборах Молодіжної Асамблеї Придніпров'я від представництва СУМ з Кривого Рогу Валентина Кривда повідомила присутнім про гальмування міською владою процесу розбудови Спілки Української Молоді в Кривому Розі.

Заступник голови міськвиконкому з питань науки, культури й освіти Микола Дабіжа провів у м.Кривому Розі нараду з директорами шкіл, діти яких взяли участь у заходах, ініційованих влітку 1995р. представництвом СУМ у Кривому Розі. На цій нараді, яка відбулася ще у вересні, директори отримали завдання “навести порядок у школах” - не допустити творення осередків Спілки Української Молоді. (123)

З ініціативи СУМ в м.Стрию створений дискусійно-аналітичний клуб ім.Дмитра Донцова. Проведені перші засідання на теми: “Україна для українців” - “правий екстремізм” чи життєва необхідність?” та “Тарас Шевченко - націоналіст-революціонер”.

Прошли чергові збори прихильників націоналізму в Сумах, організовані СУМ “Сумщина”, а в актових залах сумських шкіл № 3, 25, 13 успішно пройшли зустрічі голови СУМ “Сумщина” Віктора Рога з старшокласниками.

14-15 жовтня 1995 р. у м. Харкові відбулася Всеукраїнська міжрегіональна теоретична конференція “Аспекти молодіжного націоналістичного руху на сучасному етапі”. Учасники конференції (близько 100 осіб)

“Аспекти молодіжного націоналістичного руху на сучасному етапі”. Учасники конференції (близько 100 осіб) пройшли у Харкові хресним ходом до пам'ятника Т.Шевченка, де було відслужено молебень та відбувся невеликий мітинг. Далі пройшли до пам'ятника воїнам УПА, де провели мітинг присвячений 70-й річниці СУМ.

Одного з організаторів святкувань, члена СУМ м.Харкова Андрія Черемського, було затримано та побито працівниками правоохоронних органів. Після конференції відбулося засідання Координаційної Ради. Координаційна Рада була створена восени 1994р. з ініціативи Спілки Української Молоді м.Харкова та Ліги Української Молоді м.Києва. Метою її діяльності є координація дій молодіжних організацій та проведення спільних заходів. Усі організації, що беруть участь у роботі Координаційної Ради, залишаються незалежними у своїх справах.

Згадана конференція відбулася з ініціативи СУМ Харківщини. (124)

У листопаді 1995р. одна з російських профашистських газет, яку видає РНЕ (“Русское Национальное Единство”) опублікувала список осіб, які нібито в Україні загрожують територіальній цілісності Московщини і займаються створенням військових формувань. Із Сумщини у цьому списку значаться прізвища двох діячів Сумщини: Віктор Рог (Суми), Олег Фатеев (м.Шостка). (125)

14 листопада 1995р. три молодіжно-патріотичні організації Донеччини — “Тризуб” ім. С.Бандери, СУМ та “Пласт” — провели науково-практичну конференцію “Молодь Донеччини проти тоталітаризму”. Завідувач катедри української мови, доктор філологічних наук, професор Донецького державного університету Анатолій Загнітнік розповів про розправу над

членами СБУ-СУМ у 30-х роках, студент історичного факультету Арсен Доценко виголосив доповідь про знищення СУМу більшовиками. Член СУМ, студентка філологічного факультету Донецького держуніверситету Юля Матлашова розповіла про сталінський терор проти українського письменства. (126)

На початку грудня 1995р. в м.Одесі члени СУМ разом з іншими молодіжно-патріотичними об'єднаннями міста у Центрі Української Культури провели презентацію Українського Молодіжного Клубу. В Одесі це стало практично першим вечором для української молоді. (127)

У грудні 1995р. СУМ "Сумщина" підтримала звернення Сумської обласної організації КУН до Президента України та до Верховної Ради, у якому вимагали визнати рух ОУН-УПА як національно-визвольну боротьбу українського народу, надати всім ветеранам ОУН-УПА пільги, якими нині користуються ветерани війни. (128)

У грудні 1995р. в м.Харкові відбулися за участю членів СУМ Харківщини та інших молодіжних патріотичних організацій установчі збори обласної організації Всеукраїнського Педагогічного товариства імені професора Григорія Вашенка. (129).

У першій половині грудня 1995р. у всіх осередках Спілки Української Молоді в Україні відбулися конференції з нагоди 70-річчя СУМ. Як підсумок цих конференцій, 16 грудня 1995р. у Києві відбулося засідання історичної секції дружини суспільників СУМ, у якій узяв участь професор Григорій Васькович. Він виступив із доповіддю про історію СУМ у діаспорі. Учасники конференції виголосили доповіді про виникнення СУМ у 1925 році у Києві, її відродження у діаспорі, потім відновлення в Україні, а також перспективи СУМ. (130)

18 грудня 1995р. СУМівський Миколай у Львові спільно з товариством "Милосердя" вітали львівських дітей. СУМ Львова готувався теж до святкування Різдва Христового. Осередки СУМ Львівської та Івано-Франківської областей приймали групу молоді із Донецька, Запоріжжя, Кривого Рогу, та Вознесенська Миколаївської області. Такий захід СУМ проводив уперше, його метою є залучення молоді до народних традицій, які збереглися у Західній Україні.

25 грудня 1995р. в Івано-Франківську за участю СУМ відбулося зібрання місцевих науковців для створення місцевого відділення Всеукраїнського наукового та професійного товариства імені Миколи Міхновського, а головою обрали кандидата історичних наук Ігоря Ципенду. (131)

1 січня 1996р. в Одесі відбулися урочисті збори, присвячені 87-й річниці від дня народження Провідника ОУН, мужнього революціонера і політичного діяча Степана Бандери. Від СУМ виступив студент технологічного інституту Сергій Удовиченко, котрий розповів про молодечий рух на Одещині. (132)

Відроджуючи давні українські традиції, Молодіжна Ліга (СУМ, "Сокіл", ТУСМ ім. М.Міхновського) у січні 1996р. вже вкотре провела у Харкові під час Різдвяних свят Вертепне дійство на вулицях міста. (133)

Завдяки співпраці СУМ Харківщини та Львівської станиці Пласту, група харківських школярів відсвяткувала Різдвяні свята у Львові. (134)

5 січня 1996р. у м.Суми по місцевому телеканалу "Відікон" транслювалася передача, присвячена Олександрові Олесю та Олегові Ольжичу. Її підготували за сприяння СУМ "Сумщина" та редакції молодіжної газети "Гроно". В ході передачі було показано інтерв'ю з головою СУМ "Сумщина" та редактором газети "Гроно" Віктором Рогом. Програма отримала чисельні схвальні відгуки глядачів. (135)

Історико-пошукова секція СУМ "Сумщина", редакція газети "Гроно" та Сумська обласна організація КУН у січні 1996р. звернулися з проханням надавати інформацію про діяльність ОУН на Сумщині, про участь уродженців Сумщини у боротьбі ОУН-УПА. Усі дані надсилаються на адресу Віктора Рога. (136)

Наприкінці січня 1996р. СУМ "Сумщина" та Сумська обласна організація КУН розпочали акцію збору підписів з приводу геноциду в Чечні, вчиненого окупаційними військами Москви. (137)

29 січня 1996р. члени Криворізької міської організації СУМ студенти 4-го курсу Криворізького педінституту Олена Маслова, Світлана Шевченко та голова Спілки, студент 3-го курсу Технічного університету ініціювали та провели по міському радіоканалу "Рудана" спеціальну передачу, присвячену пам'яті 300 українських юнаків - героїв Крут. Студенти звернулися до криворізької молоді із закликом підтримати ініціативу міської організації СУМ щодо визнання битви під Крутами - 29 січня - Днем Української Молоді. (138)

1 лютого 1996р. у м.Червонограді Львівської обл. розпочався вишкільний табір виховників СУМ "Золотий Тризуб" для підготування виховників СУМ. (139)

Видання СНУМ-СУМ

Поява в Україні друкованих видань СУМ-СНУМ припадає на вересень 1989 року. У різний час відомо про видання понад 30 газет і журналів СУМ-СНУМ.

1. "Рада" - теоретичний журнал СНУМ - видавався у 1989-90рр. в Києві.
2. "Молодий націоналіст" - газета Львівської крайової організації СНУМ. Видавалася до кінця 1990р., змінивши газету "Молода Україна".
3. "За волю" - газета СНУМ м.Полтави. Видавалася протягом 1990-91 років.
4. "Українське юнацтво" - газета товариства "Паростки" і СНУМ м.Стрия. Видавалася з листопада 1989р. по березень 1990р. Вийшло 6 чисел.
5. "Сурма" - газета СНУМ м.Стрия. Вийшло одне число у березні 1990 року.
6. "Клич нації" - газета Київської крайової організації СНУМ. Виходила протягом 1989-90 років.
7. "Сурма" - газета Черкаського СНУМу - видавалася у 1990р.
8. "Шкільний вісник" - газета юнацтва Львівської крайової організації СНУМ. Згодом орган Юнацтва УНС. Видавалася протягом 1990 року
9. "Чорна рада" - орган Рівненського СНУМу - видавався у 1990р.
10. "Поліська Січ" - видання Житомирського СНУМу - 1990р.

"Імперія зла йде в небуття. Закликаємо молодих патріотів єднатися навколо ідеалів Шевченка і Міхновського. Незрушимо станемо на захист ідеї Української Самостійної Соборної Держави, за яку віддали своє життя мільйони синів і дочок нашого народу.

Нам випала честь і обов'язок продовжувати їхню боротьбу, здобути свою державу. Ми мусимо використати цю нагоду, увінчати її перемогою. Тож відгукніться на цей заклик, візьміть участь у роботі перших зборів нащадків та продовжувачів справи Міхновського, Донцова, Коновальця, Бандери, Стецька, Шухевича. Ставайте в ряди борців за національну свободу.

Просимо у десятиденний термін надіслати свою згоду. Тільки ідея визволення української нації зможе об'єднати нас у силу, здатну боротися з окупаційним режимом і довести наш народ до визволення.

Воля народам! Воля людині!

За організацію СНУМ – Іван Качмар

За Організацію Української Молоді "Спадщина" – Андрій Парубій

За Комітет по відродженню Збройних Сил України – Йосип Гула.(33)

У травні 1991р. Ігор Деркач, голова СНУМу і депутат ВС УССР перебував в Австралії, де мав зустрічі з австралійськими законодавцями та підприємцями та українською громадою. Подорож спонсорувала Крайова Управа СУМ в Австралії.(34)

Навесні 1991р. в Харкові було утворено на засадах націоналізму Молодіжну Лігу Харківщини, до якої увійшли СУМ, ТУСМ ім.М.Міхновського та молодіжна патріотична організація "Сокіл". 4 травня 1991р. у Харкові Молодіжна Ліга провела широкі заходи під гаслом "Харків - колыска українського націоналізму". На колишньому міському цвинтарі (сьогодні Молодіжний парк) біля Хреста пам'яті жертв голодомору відправлено панахиду по основоположникові ідеології організованого українського націоналізму Миколі Міхновському. Відправлено панахиду і за страченими діями СВУ-СУМ. Друга частина мітингу була присвячена процесові СВУ-СУМ. Молодіжна Ліга виступила з різким осудом проти тієї "реабілітації", котру проводять комуністи по відношенню до засуджених на цьому процесі. Молодечі організації Харківщини рішуче засудили книгу Гелія Снегірьова "Набої для розстрілу", як знущання й акт вандалізму над світлою пам'яттю членів та діячів СВУ і СУМ, як підлу спробу відняти у нашого народу героїчне минуле, представити борців за державну незалежність як звичайних випадкових жертв сталінських репресій.(35)

23 травня у Львові СНУМ спільно з іншими націоналістичними об'єднаннями вшанували 100-річчя з дня народження та 53-річницю з дня убивства агентом НКВД П.Судоплатовим Провідника ОУН полковника Євгена Коновальця. Було відправлено молебень та панахиду отцем Ярославом Лесівим. Опісля була сформована колона під червоно-чорними прапорами, яка із запаленими смолоскипами пройшла вулицями Львова.(36) 16 червня в Києві СНУМ-СУМ провела ряд несанкціонованих акцій, присвячених 100-річчю народження Вождя ОУН полковника Євгена Коновальця. Зокрема відбулася конференція, демонстрація і мітинг.

Своє негативне ставлення до нового союзного договору, нав'язуваного Москвою, висловили делегати 2 Світової Конференції Молодіжних Організацій, котра проходила в Києві 3-4 серпня 1991р. Головував на СКУМО голова ЦП СНУМ Ігор Деркач.(37)

Члени СУМ-СНУМ беруть участь у проведенні 24 серпня 1991р. загальноукраїнського Віче біля будинку ВС УССР, вимагаючи від депутатів проголошення незалежності України. У посткомуністичний період за умов спаду масової політичної активності, загострення економічної кризи, СУМ-СНУМ починає більше уваги приділяти вирішенню власних організаційних питань, соціальному аспекту своєї діяльності в молодіжному середовищі.(38)

Спалах громадсько-політичної активності СУМ-СНУМ, переважно серед студентів, припадає на осінь 1991р. і був зумовлений розгортанням передвиборчої кампанії по виборам Президента України та проведення Всеукраїнського Референдуму на підтвердження Акту проголошення незалежності України, а також незавершеністю процесів "унезалеження" держави. У жовтні 1991р. СУМ-СНУМ спільно із СУС організували в Києві мітинг, присвячений річниці студентського голодування з вимогою проведення декомунізації, дострокових перевиборів парламенту України весною наступного року.(39)

Групою охорони СУМу м.Києва силовими методами було зірвано проведення т.зв. вечора, присвяченого ворогові України шовіністу А.Солженіцину. Під кінець акції було спалено трофейний російський триколірний імперський прапор. Після цього та ряду інших санаційних акцій, спрямованих проти московсько-комуністичного реваншизму в Україні значно посилюється тиск "правоохоронних" органів щодо КО СУМ та окремих її активістів.

Восени 1990р. Харківський СУМ і "Сокіл" прийняли рішення про увічнення пам'яті захисників станції Лозової від московських наїзників у 1918р., встановленням на цьому місці меморіального Хреста. Харківську молодь та гостей з інших міст при спробі здійснення акції побито міліцією та КГБ і відправлено потягом назад.

13 жовтня 1991р. акцію вдалось здійснити - Хрест було встановлено, відбувся мітинг під гаслами "Київ проти Москви!" та "Україна понад усе!", на якому зокрема виступили члени СУМу Лесь Бондаренко, Олесь Вахній, Роман Авраменко та інші. Відправлено панахиду за загиблими героями.

7 листопада відбулися акції пам'яті жертв комуністично-московського тоталітаризму. Зокрема в Сумах СУМ "Сумщина" провела несанкціоновану демонстрацію та мітинг і поклали до пам'ятника Леніну "вінок" з колючого дроту.

21 листопада 1991р. о 18-00 в м.Лозова Харківської обл. нарядом міліції і людьми в цивільному було брутально затримано і жорстоко побито голову лозівського осередку СУМ Романа Авраменка під час розклеювання листівок до референдуму 1 грудня.

14-15 грудня 1991р. в Києві відбувся Другий Великий Збір СУМ-СНУМ. Він затвердив єдину назву об'єднання - Спілка Української Молоді (СУМ) і ухвалив Статут із єдиною структурою для всієї СУМ в Україні, яким скасовувався федеральний устрій Спілки, посилювався організаційний вплив Центрального Проводу на планування роботи місцевих

осередків Спілки. Посаду голови Центрального Проводу СУМ вдруге посів, за незначною перевагою голосів Ігор Деркач. (40)

21-22 грудня 1991 року у Львові під час проведення Другого Збору Всеукраїнського Політичного Об'єднання "Державна Самостійність України" (ВПО ДСУ) було зачитано заяву крайової Івано-Франківської організації СНУМ (голова Віталій Цапівич) про колективний вступ до ДСУ, через причину розколу в середовищі СУМ-СНУМ і в зв'язку з відмежуванням від угодівської лінії І.Деркача. (41)

Подібно до етапів розвитку СУМ у діаспорі, СУМ в Україні після початкового зосередження уваги на зовнішньому політичному секторі діяльності, з початком 1992 року переходить до наступного етапу, внутрішнього, що полягає у розширенні виховної праці і розбудові юнацтва. (42)

1-3 травня 1992р. на оселі СУМ в Елленвілл (Нью-Йорк, США) відбувся 14-й Світовий Конгрес СУМ. На Конгрес прибуло 46 умандатованих делегатів, які представляли інтереси 6900 сумівців США, Канади, Великобританії, Австралії, Бельгії, Німеччини і Франції. Не прибули тільки делегати з Аргентини. Серед гостей Конгресу був голова Центрального Проводу СУМ в Україні Ігор Деркач. (43)

У травні 1992р. відбулася консолідація націоналістичних сил східних областей України з утворенням Молодіжної Ліги, до якої увійшли СУМ "Сумщина", СУМ Харківщини, ТУСМ ім.М.Міхновського та МПО "Сокіл". (44)

30 березня 1992р. СУМ входить спільно з іншими десятима молодечими об'єднаннями України до "Коаліції недержавних незалежницьких молодіжних організацій". Коаліція різко виступила проти того, щоб влада орієнтувалася на підтримку посткомсомольських структур.

На запрошення товариства "Перевесло" м.Вороніжа (Росія) туди їздила делегація СУМ "Сумщина" на чолі з референтом Управи Володимиром Мовчаном, яка взяла активну участь у проведенні Шевченківських свят, провела наради з українським активом краю та передала партію цінної літератури.

В ніч на 9 квітня невідомі особи вчинили напад на приміщення СУМ "Сумщина", внаслідок чого було зіпсовано майно Спілки, невідомі вандали порізали та пошматували книги з бібліотеки СУМу. Організації було завдано значних матеріальних збитків.

14 квітня 1992р. СУМ підписав угоду з іншими членами цієї коаліції про утворення Національного Комітету Українських Молодіжних Організацій.

26 квітня 1992р. в Харкові члени СУМу прийняли приречення на вірність Нації та Проводові і поклялися "боротися за повне визволення всіх українських земель і Українського Народу від загарбників".

14 травня в Харкові з ініціативи СУМу створено Комітет захисту українців Придністров'я. Головою комітету призначено Олександра Волкового.

29 червня 1992р. СУМ, СУС, КУКМ та Львівський регіональний фонд "Молода Україна" окремо підписали між собою угоду про наміри утворення НКМОУ. Тимчасова коаліція стає перехідним об'єднанням до оформлення 14 липня Українського Національного Комітету Молодіжних Організацій (УНКМО) на її установчій конференції, проведеної за участю 14 молодіжних організацій та об'єднань України. Серед інших до складу УНКМО увійшла і Спілка Української Молоді.

В травні СУМ організує протестну акцію на 1 травня. Відбулися фізичні сутички між колоною комуністів та пікетом сумівців. Затримано міліцією лідерів київського СУМу Юрка Калениченка та Олеса Вахнія.

В квітні на Київщині (Фастівський р-н) відбувся триденний таборний збір СУМ. З цього часу набуває великого поширення та масштабності діяльність СУМ по знищенню пам'ятників та символів московсько-більшовицького комунототалітаризму.

СУМ бере активну участь у проведенні I Конгресу молодих політиків України в Києві 12-14 червня 1992р.

21 липня 1992р. в Києві Міністерством юстиції України зареєстровано статут Спілки Української Молоді. Реєстраційне свідоцтво №272. (45)

На початку серпня 1992р. проведений вишкільно-відпочинковий табір СУМ "Червона калина" в Карпатах, в якому взяли участь сумівці з України та діаспори. Влітку СУМ з нагоди 50-річчя УПА організує військово-вишкільні таборні збори сумівців у Закарпатті під гаслом "Захист України - священний обов'язок кожного сумівця" за участю як місцевих сумівських осередків, так і сумівців з Київщини, Сумщини, Івано-Франківщини, Харківщини, Львівщини, Миколаївщини, Кіровоградщини. При фінансовій підтримці Мінмолодьспорту СУМ проводить вишкільні таборні збори і в подальші роки. (46)

У серпні біля Чернігова відбувся перший виховний табір Юнацтва СУМ "Деснянські Хвилі" за участю молодшого та старшого Юнацтва СУМ з різних областей України та з діаспори. Посилилася увага Центрального Проводу СУМ та її активістів до виконання важливого призначення СУМ - дбати про здорове патріотичне виховання молодих українців. (46)

15-16 серпня 1992р. в м.Харкові відбулася чергова Конференція СКУМО, на яку прибуло 117 делегатів, які репрезентували 37 молодіжних організацій в Україні та в діаспорі. Найчисельніше був представлений СУМ. (47)

Конференція СКУМО вкотре засвідчила розкол в українському молодечому русі на угодівсько "демократичний" та націоналістичний табори. СКУМО виявилась бідною на конструктивні реальні пропозиції та проекти, але багатою на взаємні звинувачення. (48)

СУМ "Сумщина" провела конференцію, присвячену ідеологові українського націоналізму Дмитру Донцову. З аналізом творчості видатного публіциста і філософа виступили активісти Спілки. Голова СУМ "Сумщина" Віктор Рог розповів про життєвий і творчий шлях доктора Д.Донцова, а юний сумівець Микола Тисячник висвітлював бачення Д.Донцовим творчості Т.Шевченка. Йшлося про актуальність творчості Д.Донцова на сучасному етапі.

На відзначення 50-річчя УПА лекційно-пропагандивною групою СУМ "Сумщина" проведено читання лекцій з історії ОУН-УПА в навчальних закладах області.

11. "Напряг" - ідейно-теоретичний та інформаційно-публіцистичний журнал Львівського крайового проводу СНУМ. Видавався як місячник з травня 1990р. по червень 1992р.

12. "Український самостійник" - газета Дрогобицького СНУМу - 1990р.

13. "Сокіл" - орган Волинського СНУМу - 1990р.

14. "Наш клич" - кварталний журнал Київської міської організації СУМ. Видавався у 1991-92 роках.

15. "Смолоскип" - газета СУМ Буковини - 1990р.

16. "Листки СУМенят" - видання Київської міської організації СУМ. Видавалися у 1992-93 роках.

17. "Нова Україна" - газета Молодіжної Ліги (Харків-Суми). Видавалася в 1991-94 роках.

18. "Гроно" - газета СУМ "Сумщина". Видається у м.Суми з травня 1992 року.

19. "Пліч-о-пліч" - журнал СУМ та Клубу Української Елітарної Молоді (КУЕМ). Видається у м. Рівне з 1993 року.

20. "Козацький Вал" - газета СНУМ "Сумщина". Виходила у Сумах в 1990-91рр.

21. "Замкова гора" - газета Київської організації СНУМ. Видавалася у Києві з 1989 року. З 1991 року виходила як орган УНС та Українського Молодіжного Об'єднання "Рутенія".

22. "Націоналіст" - науково-публіцистичний журнал Клубу Прихильників Дмитра Донцова м.Львова та Львівської організації СНУМ. Виходив з березня 1990 року. Останні числа вийшли під егідою УНА.

23. Наприкінці 1994 року при сприянні Всеукраїнського товариства "Просвіта", СУМ "Сумщина" та СУМ Харківщини (Молодіжна Ліга) видано журнальний альманах "Щедрик", в якому розповідається про звичаї та культуру українського народу, історію України, виховні матеріали СУМ.

24. "Молода Україна" - газета Львівської крайової організації СНУМ. Друкувалася у Львові протягом вересня 1989р. - березня 1990р.

25. "Клич України" - газета Львівського СНУМу - виходила в 1991-92рр.

26. "Беркут" - видання Івано-Франківського СУМу - 1992 рік.

27. "Заграда" - журнал СУМ "Сумщина" - виходить з 1996 року.

28. "Сніп" - журнал Харківської СУМ - виходить з 1997р.

29. "Наступ" - журнал МКД "Сірі вовки" СУМ м.Стрия - виходить з 1997р.

30. "Нова генерація" - видання СУМ м.Стрия

31. "Калинка" - листок СУМенят Київської КО СУМ.

Періодичні видання СУМ-СНУМ в Україні пройшли і проходять тернистий шлях до своїх читачів уже впродовж 8 років свого існування. Наведемо зокрема окремі факти. (140)

В 1990-91рр. ВГВ-СНУМ "Сумщина" під керівництвом Андрія Наталухи видав брошури Сидора Корбута "Симон Петлюра", збірку "Самостійна Україна", автобіографію Степана Бандери, пісні січових стрільців, уривки з праці Д.Донцова "Націоналізм", ряд інших брошур та збірок, велику кількість листівок та прокламацій.

У грудні 1994р. в Харкові відбулося засідання обласного суду, де було розглянуто позов міської прокуратури, Антифашистського Комітету, Громадянського Конгресу тощо до редакції газети Молодіжної Ліги "Нова Україна" за нібито "розпалення міжнаціональної ворожнечі". Рішенням суду позов відхилено за відсутністю закинутих дій. (141)

Управління преси м.Суми літом 1995р. відмовилося брати для розповсюдження газету СУМ "Сумщина" - "Гроно" та інші видання національно-патріотичного спрямування, які впродовж кількох років постачала до газетних кіосків міста Управа СУМ "Сумщина". (142)

У червні 1995р. Провід СУМ "Сумщина" звернувся із закликом надати всебічну матеріальну допомогу у створенні Видавничого Фонду імені Дмитра Донцова - "завданням якого буде збір коштів і видання та розповсюдження творів Дмитра Донцова, Ярослава Стецька, Миколи Міхновського, Олега Ольжича, Степана Бандери, Юрія Липи та інших Будителів Духу Нації, створення бібліотечок їхніх книжок, популяризація їх ідей". (143)

Сьогодні, переважно в осередках СУМ видається періодично внутрішній обіжник або стінгазета під сумівським кличем "Гартуйсь!". Зокрема такі обіжники виходять у Львові, Хмельницькому, Донецьку, Києві, Стрию. (144)

У 1991-92рр. завдяки спонсорам Спілка Української Молоді м.Києва видала цілу низку націоналістичної літератури:

Петра Мірчука "Трагічна перемога";

Миколи Міхновського "Самостійна Україна";

Дмитра Донцова "Росія чи Європа та інші есеї", "Кардинал Мерсіє - слуга Бога і Нації";

Збірник "50-річчя ОУН 1929-1979".

У 1993 році за сприяння КУНу в м.Стрию було видано репринтно книжку Василя Плюща "Спілка Визволення України та Спілка Української Молоді", а також "Правильник Юнацтва СУМ" у 3-х частинах. (145)

З нагоди 1-го Всеукраїнського Злету з нагоди 70-річчя СУМ у серпні 1995р. було видано таборовий журнал "Вгору прапори". (146)

Наприкінці 1995 року за сприяння Української Інформаційної Служби вийшли з друку "Матеріали Другого Збору Конгресу Українських Націоналістів". Серед вміщених, зокрема, постанов секцій - постанова секції "Молодіжний націоналістичний рух": керівник секції - Віктор Рог (голова Проводу СУМ "Сумщина", редактор молодіжної газети "Гроно"). (147)

В ніч на 3 лютого 1996 року в м.Суми у приміщенні обласного громадсько-політичного центру, де розташовані керівні органи політичних партій та громадських організацій області, виникла пожежа. Внаслідок підпалу особливо постраждали приміщення СУМ "Сумщина" та редакції газети "Гроно".

6 лютого 1996р. у м.Харкові лідери СУМ отримали на руки свідоцтво про офіційну реєстрацію обласної організації СУМ, хоча СУМ відновила тут свою діяльність найпершою в Україні ще в 1989р. (148)

1-6 лютого 1996р. у м.Червонограді Львівської області проходив вишкільний табір виховників СУМ "Золотий Тризуб". У ньому перебувала сумівська молодь Кривого Рогу (9 студентів Криворізького педінституту і Криворізького технічного університету), Донецька, Запоріжжя, Хмельницького, Калуша, Львівщини. Вони прослухали цикл лекцій з історії, суспільно-політичної освіти, вікової психології, екології, таборознавства, риторики, релігії. Заняття базувалися на засадах "Виховного ідеалу" Григорія Ващенко. Таборовики у Червонограді відвідали музей історії релігії, етнографічний музей Сокальщини, Греко-Католицьку Церкву і Українську Православну Церкву Київського Патріархату. (149)

В середині лютого 1996р. на Харківщині було жорстоко побито голову Великобурлуцької районної організації СУМ В'ячеслава Виноградова. Інцидент відбувся у місцевому районному відділі міліції, куди його викликав для планового "ознайомлення" новий начальник РВВС Великого Бурлуку. В'ячеславу Виноградову було інкриміновано причетність до "воєнізованих угруповань" ГСПО "Тризуб" ім. Степана Бандери, УНСО, "Варти ДСУ", які діють у Великому Бурлуку та сусідніх районах, і, аби змусити його дати свідчення про склад та дії цих організацій, до нього було застосовано засоби психологічного та фізичного тиску. Коли ж усі сподівання органів "правопорядку" виявилися марними, Виноградова жорстоко побили і роздягнутого викинули на мороз.

Співка Української Молоді Харківщини оприлюднила Заяву-протест проти неодноразових репресій представників влади щодо В'ячеслава Виноградова, а також створила комісію для вивчення обставин скоєння цього злочину та притягнення до суду його винуватців. (150)

За різним ступенем активності і чисельності Співку Української Молоді-Співку Незалежної Української Молоді розбудовано по всій території України. Станом на березень 1996р. офіційно було зареєстровано 16 обласних організацій, а в 9 областях України осередки СУМ діють за місцевим (міським, районним рівнем).

По всій території України Співка Української Молоді сьогодні нараховує кількост осіб активного членства (близько 600-800), усе решта - непостійного складу членство, яке не відіграє істотного значення в організаційному житті співки Української Молоді.

Слід зазначити, що протягом 1989-1997р.р. через лави СНУМ-СУМ перейшло до 10 тисяч юнаків та дівчат. Сьогодні значна частина з них бере активну участь у громадсько-політичному житті України.

ВИСНОВКИ

Цим дослідженням ми прагнули познайомити зацікавлених з наявними матеріалами, фактами, сформованими поглядами та відношеннями до Співки Української Молоді. УПЕРШЕ зроблено спробу подати історикознавчий та фактичний матеріал про СНУМ-СУМ в хронологічному та тематичному контексті.

Разом з тим, дослідження не може виступати претендентом на довершену істину в останній інстанції. Сподіваємось, що дана праця прислужиться дослідникам історії СУМ і спонукає не одного допитливого історика чи політолога до проведення більш детальної та ґрунтовної роботи в цьому напрямку, а також закличе патріотичну українську молодь до об'єднання і жертвової праці в лавах СУМ на благо України та її народу. Наше життя продовжується, а разом з ним продовжується і звитязний шлях в Україні та за її межами Співки Української Молоді, що її гаслом і дороговказом є Бог і Україна.

Честь України!

Готов Боронити!

16 серпня 1992 року в Києві голова Центральної Управи Світової СУМ Євген Чолій та голова Центрального Проводу СУМ в Україні Ігор Деркач підписали угоду, згідно з якою СУМ в Україні став асоціативним членом Світової СУМ. (49)

У подальшому різке падіння інтересу молоді до діяльності молодіжних об'єднань позначається на чисельності осередків СУМ-СНУМ: СНУМ "Поліська Січ" м. Житомира на 1 травня 1992р. мала лише 60 осіб, СУМ м. Донецька - 10 осіб, СУМ м. Хмельницького - 58 осіб. Посилюються й зусилля по згуртуванню молоді на принципах українського націоналізму. З цією метою СУМ і молодіжна патріотична організація "Сокіл" м. Харкова ініціюють об'єднання всіх українських молодіжних організацій Харківщини в єдиний націоналістичний блок. Восени 1992 року у СУМ утворюється "революційна фракція" на чолі з Юрком Калениченком та Олесем Вахнієм. (50)

17-18 жовтня 1992 року в Києві відбулася Конференція Українських Націоналістів, яка одночасно стала Установчим збором Конгресу Українських Націоналістів (КУН). Серед доповідачів виступив голова Центрального Проводу СУМ в Україні Ігор Деркач на тему: "Військова доктрина України". Із привітанням до учасників Збору звернувся від СУМ Юрій Калениченко. (51)

28 січня 1993р. в Сумах за ініціативою та на кошти СУМ "Сумщина" з нагоди річниці крутянської звитяги було встановлено пам'ятного Хреста загиблим за Україну споконвіку і до наших днів. Відбувся смолоскипний похід сумівської молоді вулицями міста. Під час відкриття Хреста було проведено мітинг, на якому виступив зокрема голова СУМ "Сумщина" Віктор Рог та відслужено молебень на честь Героїв.

Сумська організація промосковського об'єднання "Нова Україна" виступила з заявою, в якій закликала притягнути до суду засновників газети Молодіжної Ліги "Нова Україна" та зокрема члена редколегії Леся Бондаренка за нібито "розпалювання расової, національної та релігійної ворожнечі".

СУМ "Сумщина" виступила з заявою про необхідність творення в області загонів народної самооборони.

8 лютого 1993р. члени Київської СУМ на чолі з Олесем Вахнієм на ст.Боярка здійснили частковий демонтаж пам'ятника Леніну.

13 лютого 1993р. СУМ та УГКЦ провели в Бабиному Яру панахиду пам'яті поетеси Олени Теліги та інших членів ОУН, розстріляних нацистами.

Активом СУМу було розіграно комуністичний мітинг поблизу станції метро "Лівобережна" в Києві.

27-28 лютого 1993р. в Києві відбувся 3-й Всеукраїнський Збір СУМ. На цьому Зборі були присутні 80 делегатів із 8 областей України. 3-й Всеукраїнський Збір СУМ:

а) схвалив проект Статуту СУМ, в основу якого було взято статут Світового СУМ;

б) схвалив угоду, яку підписали 16 серпня 1992р. в Києві Голова Центральної Управи СУМ Євген Чолій та Голова Центрального Проводу СУМ в Україні Ігор Деркач, згідно з якою СУМ в Україні стала асоціативним членом Світового СУМ;

в) прийняв заяву про ситуацію СУМ в Україні;

г) прийняв для своєї діяльності правильники і виховні матеріали Світового СУМ;

д) вибрав наступних осіб до керівних органів Центрального Проводу СУМ в Україні:

Ігор Деркач - голова, Петро Ласійчук - заступник голови, Віктор Войцехівський - Голова Виховної Ради. (52)

Подаємо уривки з двох основних документів, схвалених 3-м Всеукраїнським Збором СУМ:

"Заява 3 Всеукраїнського Збору СУМ.

Минув рік з того часу, як 2 Великий Збір СУМ-СНУМ прийняв єдину назву "Спілка Української Молоді". Відтоді СУМ розпочала заплановану виховну працю серед дітей та молоді в таборах, на форумах, публічних виступах. Сьогодні ми продовжуємо цю працю під гаслом "Бог і Україна" на засадах християнства, патріотизму, виплеканих українським народом впродовж століть.

Голова СУМ в Україні і голова світової СУМ підписали 16 серпня 1992р. угоду, згідно з якою СУМ в Україні стала асоціативним членом світової СУМ. Голова СУМ з України ввійшов до світової Центральної Управи з правом дорадчого голосу.

3 Всеукраїнський Збір Спілки Української Молоді схвалює цю Угоду і підтримує тісну співпрацю зі світовою СУМ.

Складна ситуація вимагає об'єднання сумівців в одну впливову і міцну Спілку, яка б виховувала українських патріотів, здатних будувати Українську Державу.

3 сумівським привітом: "Честь України - Готов боронити!"

28 лютого 1993 року 3 Всеукраїнський Збір СУМ".

" Угода.

Центральна Управа Спілки Української Молоді прийняла 11 липня 1992 року письмову заяву Центрального Проводу СУМ в Україні стати асоціативним членом Всесвітнього СУМ та запросила голову Центрального Проводу СУМ в Україні ввійти до Центральної Управи з правом дорадчого голосу.

Асоціативна форма співпраці між Центральною управою СУМ та Центральним Проводом СУМ в Україні означає:

1. СУМ в Україні діє на традиціях та морально-етичних засадах християнства та на державних ідеалах, виплеканих українським народом на протязі довгих століть, так як і СУМ в діаспорі.

2. СУМ в Україні здійснює тісну співпрацю з Центральною Управою СУМ в діаспорі з метою створення в Україні сильної організації СУМ та інтеграції з СУМ в світі.

3. Центральний Провід СУМ в Україні буде і надалі поширювати сумівські структури в Україні згідно з вищезгаданими заложеннями.

4. Центральна Управа СУМ репрезентуватиме цілість Спілки Української Молоді на світових форумах.

5. СУМ в Україні діє згідно з власним Статутом та іншими документами, прийнятими керівними органами Спілки в Україні.

Спілка Української Молоді (СУМ) "Сумщина":

Представники Спілки Української Молоді (СУМ) "Сумщина": Вовк Олександр Володимирович – голова сумського міського осередку, Лайко Неля Іванівна – інформаційний референт, Пархоменко Олександр Васильович – дійсний член СУМ.

Спілка Української Молоді (СУМ) "Сумщина" почала активно працювати в районах області. Зокрема в Лебединському Педагогічному Училищі відбулась відверта розмова активістів студентського руху Лебединщини та училища з членами сумського осередку Спілки Української Молоді (СУМ) "Сумщина"

Було представлено та розглянуто план дій та література, а також газети "Терен та "ГРОНО" .

ЗАВЕРИТЕЛЬНАЯ НАДПИСЬ

В данном деле пронумеровано 10 листов

1981 г.

Должность

Подпись

Н. В. Васильев
архивист 2-кат
Генерал